

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

KÖPRÜ...

e-mail: ankaraagindernek@gmail.com

OCAK - ŞUBAT 2011

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ
Ocak-Şubat 2011 Yıl:21 Sayı: 229-230

ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Yayınıdır

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Sahibi
Ahmet DEVİREN

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Şener BİLGİN

Yazı Kurulu
Mustafa Kamil ATES
Mevlüt ASLANOĞLU
Samettin AKBAŞ
Onur ONAT
Alper BİLGİN

İletişim
Ömer ÖZTÜRK

Yönetim Merkezi
Ağın
Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y.Ayrancı / ANKARA
Tel: 0 312 426 75 90 Faks: 0 312 354 78 38
e-mail: ankaraagindernek@gmail.com

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenisehir Şubesi
IBAN No: TR59 0001 0004 7139 7751 6850 02
Hesap No: 39775168-5002-0471
Yenişehir-ANKARA

İzin alınarak alıntı yapılabilir.
Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Dergide yazının yayımlanması yazarın görüşünün
paylaşıldığı anlamına gelmez.
Yazılardaki fikirler yazarlarına aittir.

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

Grafik-Tasarım
Banu KAHRAMAN
0 554 918 37 47

Baskı
HAS-SOY Matbaacılık
Bas. Tas. Tan. Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Cad. 95/60 İskitler- ANKARA
Tel: 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri
Suat UYANIK - Ağın
Ahmet SAMUR - İstanbul

Önkapak
Yeni Karamağara Köprü Projesi
Kaynak: www.agin.bel.tr

İÇİNDEKİLER

“Ağın” İçin Göreve Evet 3

Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR

İçimizden Biri
(Ahmet DEVİREN) 5

Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR

Ağın Neden Köprüyü Hak Ediyor?.. 7

Gürol KORMAZ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÜNAL

Şerif AYDEMİR

Karamağara Köprüsünün Yapılmasına İlişkin
Ağın Kültür ve Dayanışma
Derneği'nin Çalışmaları 19

Ahmet DEVİREN

M. Ali BİLİR Vefat Etti... 22

Cumhuriyetin İz Bırakan

Eğitim ve Öğretim Kurumu

Köy Enstitüleri 23

Derleyen Şener BİLGİN

- Doğumlar 30

Evlenenler - Vefat Edenler 31

“Ağın”

İçin

Göreve Evet...

Dr. Ahmet Nihat DÜNDAR

Bir önceki yıla veda etmek üzereydik. Konuklarımız “AĞIN KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ” Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Deviren ve Ahmet Çetin idi. Türkiye Emekli Emniyet Müdürleri Derneğinin Maltepe’deki çalışma ofisindeydik ve karşılıklı hal hatır sorularından sonra asıl konuya gelmiştik. Konumuz AĞIN, AĞIN DÜŞÜN ve SANAT DERGİSİ idi. Konuklarımızın ifadesine göre bir sorun vardı. Yıllardır derneğe hizmet eden Yazı İşleri Müdürü Altan İlter rahatsızlığı sebebiyle görevden affını istemişti ve dergiyi çıkartabilecek uygun bir kimse bulamamışlardı ve akıllarına ben gelmişim

Ben emekli olmuş bir bakanlıktan önemli bir danışmanlık teklifi almış ama dinlenebilme, yıllar yılı ertelediklerimi yapabilme, biraz da kendine zaman ayırabilme düşüncesiyle yapılan cazip teklifle- re düşünmeden HAYIR demiştim.

Demiştim, demiştim ama “Hayır”lara rağmen gene de sonuç değişmemiş, zorunlu olarak kendimi başka bir çalışma ortamında bulmuştum. Türkiye Emekli Emniyet Müdürleri Derneği’nin aylık yayın organı olan “Çağın Polisi Dergisi” nin Genel Yayın Yönetmenliği görevini yürüten arkadaşımız rahmetli olmuş, benim fikrim alınmadan bu görev ve seçilerek getirilmişim. Adı seçim idi ama aslında o da bana göre bir “Atama” idi. Kısacası görev devam ediyordu. “Emekli” kağıt üzerinde olmuş- tum ama fiiliyatta olamadığım aşıkardı. Üstelik Çağın Polisi Dergisini çıkarırken derneğin Genel Sekreterliği Görevini yürütüyor, aynı zamanda Ankara İl İnsan Hakları Kurulunda Üye olarak da hizmet ediyor, konferans ve benzeri çalışmalarımı gönüllü olarak sürdürüyordum.

Konuklarımızla ilgili bu kısa haber Çağın Polisi Dergisi’nin Aralık 2010 sayısında “Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı Ahmet Deviren ve yarımcısı Ahmet Çetin Derneğimizi ziyaret ettiler Genel Sekreter Dr. Ahmet Nihat Dündar’ın hazır

bulunduğu ziyaret ve sohbet yaklaşık iki saat sürdü” şeklinde yer alarak yayınlanmıştı.

AĞIN’ ıydım. AĞIN’ ılı olmakla gurur duyardım. AĞIN sözü geçtikçe içim burkular, gözlerim nemlenirdi ama yorucu meslek yaşamım ve yoğun işle- rim AĞIN’a yeterince zaman ayırabilmeme de engel olmuştu Ağın gecelerine Ankara’da olduğumda mutlaka katılır, dergideki yazıları, kendi anılarımı yaşayarak okurdum. Ağın için yapabileceklerimi hiç geri çevirmemiştim. Bu kez de geri çeviremezdim ve hiç düşünmeden EVET dedim...

Zaman geçti, konu aramızda kaldı ve kimseyle paylaşmadım. Gecikmeli olarak çıkan Ağın Dergisinin son sayısında (sayı 227-228) sayın İlter “gerçekten çok yorulduğum, ayrıca sağlık sorunlarım da artık bunu sürdürmeme olanak vermiyor tamamen sağlık sorunlarımdan kaynaklanan nedenlerden dolayı ayrılmak zorundayım ” diyordu.

Kuşkusuz yönetimin de kendine özgü sorunları vardı. Genel Kurulları yaklaşıyordu. Benim önerilerim için Yönetim Kurulu Kararı gerekiyordu ve ben bu kararların Yeni Yönetim Kurulunca alınmasının daha doğru olacağını önermişim. Kısacası yazı yoktu, karar yoktu bu günlere geldik, elimizde olmayan sebeplerle biraz geciktik, hatta bazı hemşehrilerimizi de biraz “dergi çıkmayacak mı?” endişesine düşürdük ve diğer görevlerimizi de sonlandırıp Ağın dergisi için çalışmaya başladık. Elimizden geleni yapmak boynumuzun borcu...

Yeterince tanımayanlar için kendimi kısaca tanı- tıracak olursam: Ağın (Andiri) Akpınar mahallesindenim.

Babamın (polis memuru Mehmet Dündar) sü- lalesi Ağagiller, Annemin (Menemşe, Fatma Taşar) Hocagiller. Babam da Annemde sizlere ömür vefat ettiler. Babamın mezarı Ağın’da anneminki Anka- ra’da. 4 Kardeşlik. Ablam Aysel Karaman (Öğret- men Şinasi Karaman ile evli, Hülya, Leyla, Neşe,

Tülin ve Fatoş'un annesi) kışları Malatya'da yazları Ağın'da ikamet ediyor) Ağabeyim Recai Dünder (Antalya'da, kızı Dr.Müge Kaçak Afyon ilinde) Ab-lam Gülsen Kaya (Keban'da Fevzi Kaya ile evli iken vefat etti, kızı Nilgün) ve ben E.Emniyet Müdürü Ünal Sıralıtaş (Eskişehirli) ile yaptığım evlilik sonucu Ankara ilinde dünyaya gelen Av.Ozan Dünder ve İç Mimar Ceylan Dünder Kaya'nın babası Selin Kaya'nın dedesiyim.

Polis Koleji, Polis Akademisi, A.İ.T.İ.A, Ankara Eğitim Fakültesi, TODAİE mezunuyum. Doktoramı A.Ü.SBF 'de yaptım. Gerçek Atatürkçü Görüş, Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi ve Çağın Polisi Dergisinin Genel Yayın Yönetmenliklerini yaptım. Emniyet Teşkilatının değişik birimleri ve görevlerinde çalıştıktan sonra 1. Sınıf Emniyet Müdürü rütbesinde iken emekli oldum. Yurt içi ve yurt dışında pek çok toplantı ve bilimsel çalışmalara katılıp yayınlar yaptım. Bu çalışmalarımın bazıılarını hala sürdürmekteyim. Yeri ve zamanı geldiğinde onları sizlerle paylaşırım.

Bu sayıdaki konumuzu, ağırlıklı olarak hepimizin, hepimizin yıllar yılı konuştuğu, bireysel ve birlikte kamuoyu oluşturduğu, yapılabilmesi için çaba sarf ettiği, istediği, özlediği, dilinden düşürmediği AĞIN KARAMAĞARA KÖPRÜSÜ'ne ayırdık. Belki de, seçim ortamı sebebiyle konuya daha dikkat çekebiliriz diye düşündük

Dikkat çekmek istediğimiz bir başka konu CUMHURİYET DÖNEMİNİN İZ BIRAKAN UYGULAMASI "KÖY ENSTİTÜLERİ"

Artık günümüzde adeta nesilleri tükenen, sayıları gittikçe azalan ve bir çok insanın okuma yazma bilmediği bir dönemde AĞINLI pek çok kimse-nin başarıyla mezun olduğu, "Eğitim ve Öğretimde Bir Temel Taşı, Gelişme ve Değişimin Motoru" niteliğindeki bu okullar oldu...

Kanımcı Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin bir yayın organı olan ve kayıtlara göre 20 yılını geride bırakıp 21.yılına giren AĞIN DÜŞÜN ve SANAT DERGİSİ yaşamalı, yaşatılmalı, nesilden nesile aktarılmalı ve bunun için gerekli her türlü çaba gösterilmelidir.

Bir şeyi başlatmak çok önemlidir. Ama onu sürdürmek kuşkusuz ondan daha da önemlidir. Bu ortak amaç ve irade, birlikte tereddütsüz paylaştığımız amaç ve irade olmalıdır.

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneğine üye olan, Ağın Düşün ve Sanat Dergisinin yolunu gözleyen herkesin benim gibi düşündüğüne olan inancımınla bugüne kadar emeği geçen herkese, sizlere teşekkürü borç biliyor hepimizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum Bu görevi de (Ağın Dergisindeki) meslektaşım ve arkadaşım Şener Bilgin ile birlikte yürüteceğiz.

Değerli hemşehrımız Şener Bilgin'i sizler tanıyor sunuz ama ben genede tanımayanlar için kısaca tanıtayım:

Şener BİLGİN

1947 yılında Ağın ilçesi Küzne (Samançay) Köyünde doğdu. Babası emekli öğretmen Hasan BİLGİN (Ettegillerden) Annesi Fatma BİLGİN (Alihocagillerden) halen Elazığ ilinde yaşamaktadırlar.

İlk ve ortaöğretimini Elazığ'da yüksek öğrenimini 1969 yılında Ankara İktisadi Ve Ticari Bilimler Akademisinde tamamlamıştır. Çeşitli kurumlarda çalıştıktan sonra 1972 yılında Emniyet Genel Müdürlüğünde Komiser Yardımcısı olarak göreve başlayıp, 2007 yılında bu kurumdan 1. sınıf Emniyet Müdürü olarak emekli olmuştur.

Halen bir özel güvenlik şirketinde görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babası olup Ankara Batıkent'te ikamet etmektedir. Eşi Aysel BİLGİN emekli öğretmen olup Gülay-Murat AKIN'IN kızıdır. Kardeşleri Sümer (1950) Eskişehir, Semra (1953) Elazığ, Erol (1963) Ankara ilinde yaşamaktadır.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi sizin derginiz, sizin çaba ve katkılarınız ile çıkacak

Mail Adresimiz ankaraagindernek@gmail.com düşüncelerinizi bizimle paylaşın

İçimizden Biri...

AĞIN KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ
BAŞKANI AHMET DEVİREN
Dergimizi Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Ahmet Nihat DüNDAR'ın
sorularını cevaplarken

DÜNDAR- Evet sayın başkanım, biz sizi tanıyoruz ama tanımayan ve soramayanlar için Ağınlıların tanıyacağı şekilde kendinizi tanıttırmısınız?

DEVİREN- 1937 yılında Elazığ'ın Ağın İlçesi Akpınar (Andiri) mahallesinde doğdum.

Babamın (Andiri) de) Baba sülalesine keleşgil, Annemin (Andiri 'de) baba sülalesine Zahikgil denilmektedir.

Babam 1914 yılında Andiri'de doğmuş 32 yıl T.C.Demiryollarında çalışmış, 1976 yılında vefat etmiştir.

Annem de 1914 yılında Andiri'de doğmuş ve 1994 yılında vefat etmiştir.

- Biz 4 kardeşiz.

- Fikriye Balanlı 1935 doğumlu olup, Malatya'lı Orhan Balanlı ile evlenmiş,

1996 tarihinde vefat etmiştir.

- Fatma Dilber Öztürk, 1940 doğumlu olup Akpınar'lı İhsan Öztürk ile evlenmiş 1991 tarihinde vefat etmiştir.

- Musa Deviren 1943 doğumlu olup İstanbul'lu Duygu Deviren'le evlenmiş.

İstanbul'da yaşamaktadır.

- 1937-1944 yılları arasında Andiri'de yaşadım. 1944 yılında at üzerinde Annem,

Dayım, Kardeşim Musa ve ben, 36 saatte Ağın'dan Elazığ'a giderdik.

- Birinci günde Pağnik önünde, Karasuyu ve Murat suyunu kayıkla geçtikten sonra

Gece Aşvan'da duraklar, İkinci günde ise, Elazığ'a vardık. Oradan da trenle Malatya'ya giderdik. Hey gidi günler

DÜNDAR-- Evet sayın başkanım sizi yıllar öncesine götürüp, aile fertlerini sorup, biraz da üzdüğümün farkındayım ama bu soruyu özellikle sordum. Çünkü Ankara'daki ağınlılar birbirlerini tanıyorlar ama fazla detayı, özellikle akrabalarını bilmiyorlar ama ayıp olacak diye sormuyorlar gibi geliyor bana, olsun yanılmış da olabilirim ama daha detaylı tanımanın sanırım zararı yok Şimdi lütfen biraz da okul yıllarından bahsedelim.

DEVİREN- İlkokul 1. ve 2. sınıfı 1944-1946 Malatya' da, 3-4-5. Sınıfları, 1947-1948-1949 Elazığ' da okudum. Malatya'da 1952 yılında Ortaokulu, 1955 yılında Liseyi bitirdim.

1955 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesini kazandım. 1961 yılında İ.T.Ü den Makina Yüksek Mühendisi olarak mezun oldum.

DÜNDAR- Maşallah diyorum. Gençlerin de bu yazıyı iyi okumalarını istiyorum çünkü 1955 yılında Ağın dan gelip, İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesini kazanabilmenin olağanüstü, bilgi, beceri ve çalışma gerektirdiğini biliyorum. Neyse, "Emek ve Çaba" olmadan hiçbir şey kazanılmıyor ama, bari siz bu emeğin karşılığını görebilip bir iş bulabildiniz mi?

DEVİREN- Evet buldum. 1961-1967 yılları arasında T.C.D.D yolları işletmeleri Sivas Demiryol Fabrikasının da her kademedede çalıştım.

1967-1975 yılları arasında T.C.D.D Eskişehir Demiryol Fabrikalarında Yol Tesisleri Grup Müdürü, Teknik Büro Grup Müdürü, Lokomotif Fabrikası Müdürü olarak çalıştım. Fabrika Tülomsaş Müessesesi haline getirilince Müessese Müdür Yardımcılığı ve Yönetim Komitesi üyeliği ve Müessese Müdürlüğü (Genel Müdürlük) yaptım.

1975-1977 yılları arasında T.C.D.D Genel Müdürlüğü Cer Dairesi Başkan Yardımcılığı ve Genel Müdürlük Müşavirliği yaptım.

1977-1988 yıllarında Yazar Pompa Sanayi ve Ticaret A.Ş de Sanayii ve Ticari birimlerinde çalıştım.

1988 den beri de İş Makinaları ve Endüstri Tesislerinde kullanılan Filtrelerin imalat, ithalat ve ihracat işleri yapan şirketimizde oğullarımla beraber çalışmaktayım.

DÜNDAR- Biz okul, iş derken aileyi unuttuk zannetmeyin. Atalarımız "her başarılı erkeğin arkasında bir hanım vardır" demişler. Doğrusu buna ben de inanırım. Biraz da ailenizden bahseder misiniz?

DEVİREN- 1967 yılında Sivas' ta eşim Gül DEVİREN'le evlendik. Eşim 4 yıllık Edebiyat Öğretmeni iken oğlumuz Engin DEVİREN'in doğumundan sonra mesleğini bırakmış ve evimizi yönetmeyi tercih etmiştir. Eşim Gül, 44 senelik zaman diliminde benim, çocuklarımızın, evimizin, dost ve arkadaşlarımızın yanında ve yardımcı olmaya özen göstermiştir bu vesile ile ona minnet teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

Oğlum Engin DEVİREN 1968, Ender Deviren 1972 doğumludur. Engin DEVİREN Elektrik Mühendisidir ve şirketimizi yönetmektedir.

Engin DEVİREN, İş Bankasında şef olarak çalışmış olan, Ebru Altan DEVİREN ile evli olup 6 yaşında Emre DEVİREN, 4 aylık Efe DEVİREN adlarında torunlarımız bulunmaktadır.

DÜNDAR- Evet bundan sonra kısmet olursa her sayıda bir Ağınlıyı "İÇİMİZDEN BİRİ" köşesinde görüp, tanıyacaksınız. Sizinle başladık ama herkes

hayatta iken bu sayfada yer alacak. Ama acaba yanlış mı yaptık, iki sayfa derken?

DEVİREN- Kıymetli Ağın'lılar, 74 yıllık bir yasantının iki sayfalık anlatımı bana göre hem çok uzun hem de çok kısadır.

DÜNDAR- Şimdilik bu kadar olsun. Ben istiyorum ki bir başlatalım. Sizden öğreneceğimiz çok şey var zaman içinde Biraz da DERNEK'le ilişkilerinize değinir misiniz?

DEVİREN- Ankara'ya 1975 yılında geldik. Ağın Derneği ile irtibatlarımız başladı.

Ağın gecelerine gitmemiz, Ağın'lılarla görüşmemiz arttı.

1997 yılında rahmetli Vakıf Özkul, Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin Yönetimine iştirak etmemi istedi, iki sene beraber çalıştık.

1999 yılından beri Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Yönetiminde çalışmalarımız devam etmektedir.

1975'den evvelki dönem okul hayatı, iş hayatı gibi geçen zamanda Ağın'lılarla temaslar yeteri kadar olmadı.

- Ağın'lılarla konuşma ve kaynaşmadan sonra daha sıcak bir ortam oluştu.

Daha sonra müşterek konular, mazi ve kaynaşma daha çabuk ve kolay oldu. Bu ortama aileler ve çocuklar da iştirak etti.

Ankara'da dernek olarak çalışırken, Ankara ve Ağın için neler yapılabileceği düşünülmüş ve çalışmalar bir noktaya getirilmiştir.

DÜNDAR- Biz sizi, çalışmalarınızı ve katkılarınızı biliyoruz. Bu konuda son söyleyeceklerinizi ifade edermisiniz?

DEVİREN- Bu konularda emeği geçen herkese teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunuyorum...

Hepinize, Ailenize ve dostlarınıza sağlıklı huzurlu bir yaşam diliyorum.

DÜNDAR- Biz de sizin için, ihtiyacın olmadığı halde bizim için, Ağın'lılar için bu röportajı gerçekleştirdiğiniz için teşekkürlerimizi sunuyor, sağlıklı, mutlu ve hayırlı bir ömür diliyoruz

Ağın Köprüyü Neden Hak Ediyor...

Gürol KORKMAZ

Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÜNAL

Şerif AYDEMİR

Keban Barajı ve hidroelektrik santralinin 1936 yılında ön çalışmaları, 1963 yılında fizibilite çalışmaları yapılarak baraj yeri kesinlik kazanmış ve 12 Haziran 1966 tarihinde temeli atılmıştır. 3500 kişinin günde 3 vardiya halinde çalışmasıyla bu eser, 8 yılda tamamlanmış ve 9 Eylül 1974 tarihinde hizmete açılmıştır. O dönemde ülkemiz ekonomisine büyük katkı sağlamış, ülkenin mevcut elektrik üretiminin dörtte birini tek başına sağlamıştır.

35 sene önce Baraj gölünün yükselmesiyle devletimiz ilçemizin 278 km² verimli toprağını, yollarını, 4 köprüsünü -ülkemiz aydınlansın diye- elimizden aldı ve değerlerimizi karanlığa gömdü. 1975 yılında ön incelemesi yapılarak 2002 yılında temeli atılan **"karayolu köprüsünün"** bu zamana kadar kurulan derneklerle ve yerel yöneticilerle devletin kapısı defalarca aşındırılmasına ve siyasilerin karşılıksız ve gerçekleştirilmeyen taahhütlerine rağmen, bir türlü bitirilemeyişi ve bu yolda ciddi bir çaba gösterilmeyişi anlamak mümkün değildir. Bu çalışmamızda "Ağın köprüyü ne kadar hak ediyor?" sorusuna cevap aradık ve düşüncelerimizi sizlerle paylaşmak istedik.

Böyle bir soruya; Ağın'ın tarihten gelen önemi ve konumu bilinerek, Cumhuriyet dönemi ve Keban

Elektrik Santrali Baraj Gölü öncesi toplumsal yaşayış incelenerek, Santral inşaatı sırasında yörede yaşayanlara yer verilerek ve Baraj Gölü sonrası yaşanan olaylar incelenerek doğru cevabın verilebileceğini düşünmekteyiz.

AĞIN'DAKİ TARİHSEL DÖNEMLER VE BÖLGENİN KONUMU

Ağın ve Çevresi doğu ile batı arasında tarih boyunca bir geçit olmuş, yüksek Munzur dağlarından geçit bulamayan kavimler Karasu (Fırat Nehrinin batı kolu) vadisini tek geçit olarak seçmişlerdir. Genel olarak yüksek dağların yer aldığı Doğu Anadolu'da, Ağın ve çevresinin daha az engebeli olması ve yörede doğal su kaynaklarının bulunması ilk insan topluluklarından başlayarak çeşitli kavimlerin bu bölgeye yerleşmelerinde etkili olmuştur. Bu medeniyetler aşağıda sıralandığı gibidir.

Paleolitik-Neolitik-Kalkolitik Çağ (M.Ö. 400000-2000), Huriler Dönemi (M.Ö. 2000-1360), Hititler Dönemi (M.Ö. 1360-1200), Muşkililer Dönemi (M.Ö. 1190-1115), Asurlular Dönemi (M.Ö. 1115-805), Urartular Dönemi (M.Ö. 805-653), İskitler Dönemi (M.Ö. 653-625), Medler Dönemi (M.Ö. 625-550), Persler Dönemi (M.Ö. 550-330), Helenistik Dönem (M.Ö. 330-

250), Selefkoslar Dönemi (M.Ö. 306-64), Partlar Dönemi (M.Ö. 164-85), Aras Ermeni Krallığı Dönemi (M.Ö. 85-36), Romalılar Dönemi (M.Ö. 55-M.S. 395), Bizanslılar ve Sasaniler Dönemi (393-630), Araplar (Armenia Eyaleti) Dönemi (639-1079), Selçuklular Dönemi (1079-1243), Moğol Akınları ve İlhanlılar Dönemi (1243-1336), Dul-kadiroğulları Dönemi (1336-1465), Akkoyunlular Dönemi (1465-1507), Safeviler Dönemi (1507-1515), Osmanlılar Dönemi (1515-1922), Cumhuriyet Dönemi (1922- .).

Burada vurgulanmak istenen, yukarıda da görüldüğü gibi hemen hemen her döneme ait medeniyetlerin bu bölgede var olması, Fırat nehrinin varlığından kaynaklandığı tarihsel bir gerçektir. Bu durum bölgenin kültürel zenginleşmesine sebep olduğundan yukarıdaki dönemler hatırlatılmıştır.

Kronolojik sıralamadaki kavimlerin bir kısmının arkeolojik kalıntıları 1969-1970 yıllarında ODTÜ Keban Projesi kapsamında Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ümit SERDAROĞLU başkanlığında yapılan kazılardan ortaya çıkarılmıştır. Bu kazılar şimdiki deri fabrikasının güneydoğusundan başlayıp, eski Pağnik köyüne kadar inen bir alanı kapsamakta ve adına Kalecikler mevki denilmektedir. İkinci bir kazı alanı ise Fabrikanın hemen aşağısındaki kalaycık burnu önünde yapılmıştır. Her iki alan da şu anda su altında olup, bu alanlardan çıkarılan kalıntıların taşınabilir olanları Elazığ Arkeoloji müzesinde sergilenmektedir.

Ayrıca Prof. Dr. Ümit SERDAROĞLU'nun Ağın Düşün ve Sanat dergisinin Kasım-Aralık 1999 sayısındaki yazısında, **Ağın'ın dört yol ağzı olduğu** vurgulanmaktadır. Bu tanımlamaya göre;

Birici yol, Vahşin den geçerek Bademli yakınlarından Maşgır-Ençiti-Hinge-Aşutga ve Dutbeli'nden geçerek Eğine giden kuzey yolu,

İkinci yol, güney doğu istikametindeki Eski Pağnik köyünden geçen ve Fırat kıyısına ve oradan Keban'a inen yol,

Üçüncü yol, batıya doğru ilerleyen Andiri'nin altından geçerek Arapgir çayını karamağarada atlayan ve Arapgir'e çıkan yol,

Dördüncü yol ise Minayık köyü yakınından geçer ve Denizli köyü açığında Keban'a doğru giden yoldur.

Buradan da anlaşılıyor ki, doğu-batı ve kuzey-güney geçişleri Ağın üzerinden yapılmıyordu. Örneğin, Anadolu'ya doğu-batı istikametinde uzanan kervan yollarının en önemlisi, Antalya ve Alanya Limanlarından Konya, Aksaray, Kayseri ve Sivas üzerinden Erzincan ve İran'a gitmekteydi. Bunlardan Malatya ile Harput'a giden yolun Divriği ve Arapgir üzerinden geçmesi nedeniyle XV. yüzyıldan itibaren Divriği-Arapgir-Harput ve Harput-Arapgir-Eğın-Kemah-Erzincan arasındaki ticaret yollarının gelişmesi, tarımsal potansiyelleri oldukça zayıf olan Ağın, Arapgir ve Eğın yerleşmelerinin bu transit kervan yoluna bağlı olarak ticari açıdan gelişmelerine ve o dönem şartları içerisinde oldukça büyük miktarını bünyelerinde barındırabilmelerine imkân tanımıştır. Bu geçişlerin Cumhuriyet döneminden önceki tek köprüsü Bizans—Roma döneminde yapılan Arapgir çayı üzerindeki Karamağara köprüsüdür. Örneğin, IV. Murat Bağdat seferini yaptığında bu köprüünün kullanıldığı aşağıdaki üç bilgi ve belgeden anlaşılmaktadır. Bunlar;

1. Keban Denizli Köyünde bulunan Selçuklular döneminden kalma Makıt Han'ın onarılarak orada konaklanmasından,

2. Ağınlı Tarih öğretmeni Nurettin ATALAY tarafından belirtilen şu andaki Keban Santrali Şalt merkezinin alt kısmında bulunan ve yine Denizli köyüne yakın olan, barajdan önce Elazığ-Ağın karayolu ulaşımını sağlayan yol üzerinde bulunan ve şu anda Elazığ-Arapgir karayolu asfaltının altında kalan köprüünün adının IV. Murat Köprüsü olarak adlandırılmasından,

3. Ağın yöresinde anılan IV. Murat yolu veya taş yolun (Beyelması'ndan geçen ve Eğın'e doğru giden yol) kullanıldığı günümüze kadar dilden dile aktarılarak gelmiştir.

DENİZLİ KÖYÜNDEKİ SELÇUKLULARDAN KALMA
MAKİT HAN.

Kayıkçı Kul Mustafa'nın yazdığı ve "Bağdada girilmez tozdan, dumandan / Her ana doğrumaz böyle bir aslan / Yiğitlere serdar olan Gençosman." diye mehteranin okuduğu marşta adı geçen Gençosman'ın Ağınlı olduğu çoklarınca bilinmektedir. 1638 yılında Bağdat seferine çıkan IV.Murad'ın ordusuna çocuk denilecek yaşta Ağın'dan katılan Gençosman Bağdat'ın fethinde büyük kahramanlıklar göstermiş ve orada şehit düşmüştür. Değerli şairimiz Niyazi Yıldırım ise 77 kıt'alık Gençosman Destanı'nda bu olayı şöyle doğrular:

*Adı Osman Kendi Harput ilinden
Uçan kuşlar kurtulamaz elinden
Ayrılarak gelmiş gaza etmeye
Öz anadan, altı aylık gelinden*

*Osman dedikleri bir koç yığitti
Bağdat'ın fethinde uçmağa gitti
Cenk meydanlarından erkek sesini
Tanrıdağları'nda ecdad eşitti*

Yine Tarih öğretmeni Nurettin ATALAY Ağın-Eğın arasındaki Dutbeli geçidinin istinat duvarları-

nın Sultan II. Abdülhamit tarafından yapıldığını beyan etmiştir. Bu bilgi de, bu bölgenin önemli yollar üzerinde olduğunu pekiştirmektedir. Nitekim Evliya Çelebi de Sivas'tan Diyarbakır'a giderken bu vadiyi kullandığını Seyahatname'nin 4.cildinde yazar.

KEBAN ELEKTRİK SANTRALİNDEN (BARAJ GÖLÜNDEN) ÖNCEKİ AĞIN

1900 yılların başlarında Ağın, Eğin kazasının bir bucağıdır. 1921 yılı Mamuratü'l-Aziz Salmesi'ne göre Ağın yine Eğin kazasına bağlıdır. Cumhuriyetten sonra yapılan yeni düzenleme ile Arapgir, Malatya vilayetine ve Ağın ise Arapgir'e bağlanmıştır. 1938 yılında Ağın'a bağlı 63 köy varken, bu köylerin çoğunluğu Arapgir ve Eğin (Kemaliye) ilçeleri arasında paylaştırılmış ve Ağın nahiyesi Keban ilçesine bağlanmıştır. Bu yeni düzenleme 1954 yılında Ağın'ın ilçe oluşuna kadar devam etmiştir. İlçe örgütü için oluşması gereken kuruluşların varlığı ilçeye canlılık kazandırmıştır. Şimdi Baraj gölünden önceki bahsettiğimiz bu yaklaşık 60 yıllık süreçteki durumu kısaca sizlere aktarmaya çalışalım.

Ulaşım:

Bu yıllarda yukarıda Ağın'ın konumunu tanımlarken yaptığımız tespitleri göz önünde bulunduramamız gerekmektedir. Ağın'ın dört yol ağzı olduğunu ve batısında Arapgir çayının doğusunda ise Karasunun bulunduğunu göz önüne alırsak, Ağın'ın güneyinde bu iki akarsunun birleştiğini düşünürsek, tıpkı bugünkü gibi Ağın bir yarımada timsali sadece kuzey yönü açıktır. Yöre insanı tarih boyunca bu duruma çareler düşünmüş ve bu ırmakların üzerine değişik çıkış yolları için köprüler inşa etmişlerdir. Böylece baraj gölü öncesi her yöne ulaşım artık kolaylıkla sağlanmıştır.

Bu köprülerin ilki Milattan sonra 400'lü yıllarda Bizanslılar tarafından inşa edilen **karamağara köprüsü** olarak isimlendirilen köprüdür. Köprü'nün kemer kısmında "Tanrı bu köprüden geçeni koru-

sun" yazısı olup, bu yazının işlendiği yaklaşık 50x70 cm ebatlarındaki kemer taşlar, söküldüğü zaman bu tarihi değerin orijinal halinin Elazığ Arkeoloji müzesine kurulacağı vaat edilerek taşınmıştır. Bugün eksik olduğu dile getirilen bu taşlar, köprü kurulamadığı gibi, müze bahçesinde otların arasında durmaktadır. 1500 yıl insanlığa hizmet veren bir tarihi değerin bu halde olması hepimizi düşündürmelidir.

Bu köprülerin ikincisi, halk arasında **Kohpinik köprüsü** olarak adlandırılan ve Ağın'ın Güney batısında Arapgir çayının üzerine 1950 yılında inşa edilen Ağın-Keban-Elazığ bağlantısını sağlayan modern köprü olup bugün baraj gölü altındadır.

Bu köprülerin üçüncüsü, dabakçılık yaparak yapmış olduğu gönleri ve derilerden çıkan kılıarı sattığı için halk arasında Kılıcı Rıza olarak tanınan ve 1984 yılında hayata gözlerini kapayan Akpınar'lı Rıza HAFIZOĞULLARI'nın önderliğinde kurulan köprü yaptıma derneğinin, Karasu üzerine 1959 yılında inşa ettiği Pağnik-Südere-Çemişgezek arasındaki **asma köprü** olup bugün baraj gölü altındadır. Bunun yanı sıra asma köprü ile birlikte Çemişgezek ile de sosyo-kültürel anlamda irtibat daha iyi sağlanmış ve bu tarihten sonra okullar arasında spor müsabakaları yapılmaya başlanmıştır.

Kaşpınar (Pağnik) Südere Arasındaki Asma Köprü
(Ağın'a Yolculuk Kitabından)

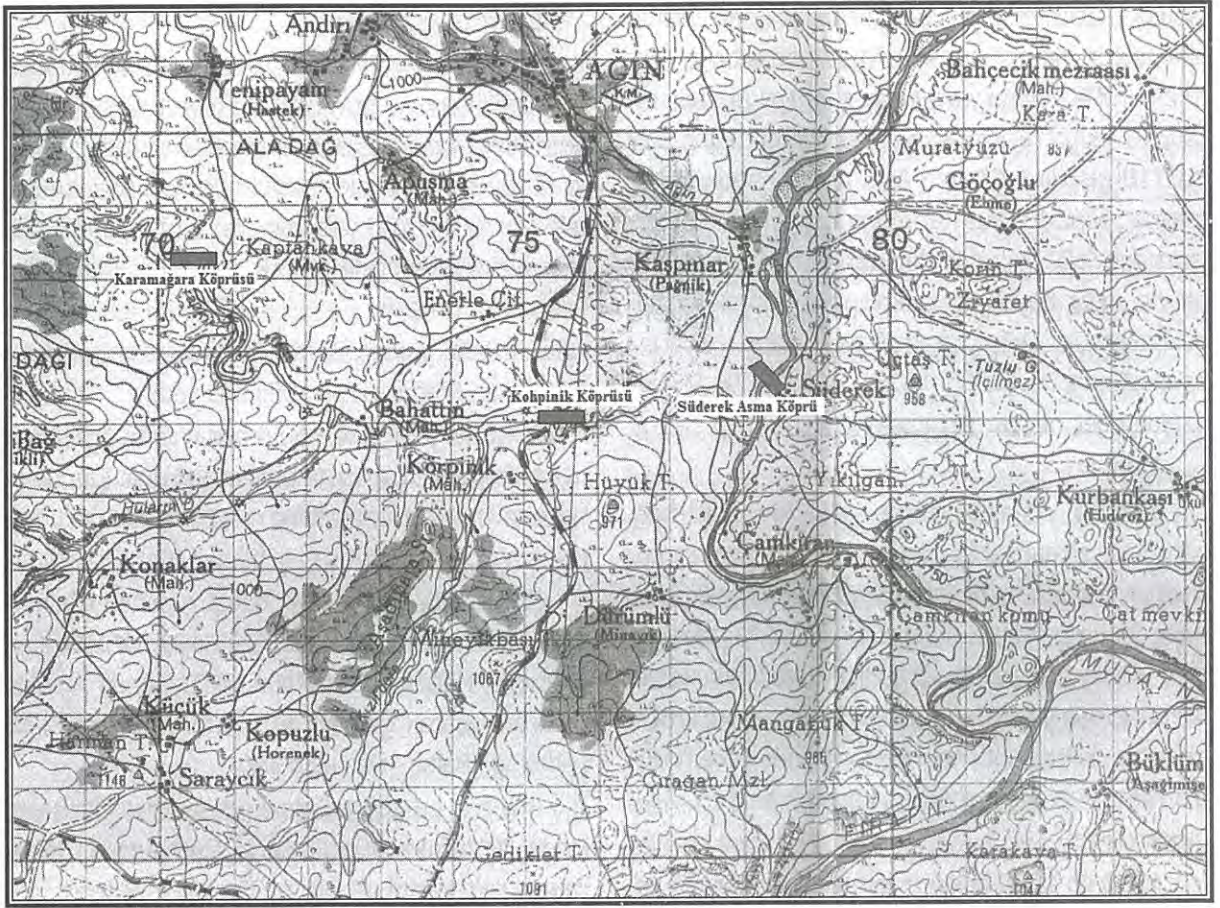
Ağın-Elazığ Karayolundaki Kohpinik Köprüsü
(Ağın'a Yolculuk kitabından).

Karamaçara Köprüsü
(Ağın Düşün ve Sanat Derğisi'nden)

Pul köyü Miran Çayı köprüsü
(Ağın'a Yolculuk kitabından)

BARAJ Gölü Altında kalan köprülerin, baraj gölü öncesi konumları

Bu köprülerin dördüncüsü ise pek dikkate alınmamakla birlikte, Ağının Bademli, Pul, Tarlabası, Öğrendik köylerinin Kemaliye köyleriyle irtibatını sağlayan, Miran çayı üzerine halkın kendi imkânlarıyla inşa ettikleri köprü olup bugün baraj gölü altındadır.

Nüfus

Ağının şu andaki ilçe merkezi ve mevcut köylerinin, 1312 (M.1894-95) Tarihli Mamuratü'l-Aziz Salnamesinde verilen bilgilerden toplam 2000 hane ve 9591 nüfusa sahip olduğunu bilinmektedir. Daha sonra Devlet istatistik enstitüsünün açıklamış olduğu nüfus sayım sonuçlarında nahiye ve bucak nüfusları gösterilmediği için 1955 yılına kadar olan nüfus verilememiştir. Ancak Baraj öncesi ve baraj yapım yıllarındaki 1955-1975 yılları arasındaki ilçe ve köylerdeki toplam nüfus aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Baraj öncesi yıllara göre toplam nüfus

Yıl	İlçe Nüfusu	Köy Nüfusu	Toplam Nüfus
1955	1753	5915	7638
1960	1926	5479	7405
1965	1926	5626	7552
1970	2002	4642	6644
1975	2500	3245	5745

Bu duruma göre, 1955 yılından sonraki verilere baktığımızda 60 yıl önceki nüfusun olmadığını görmekteyiz. Bunun en önemli ve temel nedeni, I. Dünya savaşındaki kayıplardır. I. Dünya savaşında Elazığ ilinden savaşa 35000'e yakın kişi katılmıştır. Silah altına alınan bu kitlenin ne kadarının geri döndüğü bilinmemekle beraber (çok büyük çoğun-

luğu geri dönmemiştir), şehitlik belgelerine ulaşılabilen şehit Elazığlı sayısı milli savunma bakanlığımızın 1998 yılında yayınladığı şehitlerimiz adlı kitaptaki sayı 718 kişidir. Bu tespitin en ilginç yanı ise 718 kişinin 147'sinin Ağın nüfusuna kayıtlı olmasıdır. Elazığ nüfus kütüğüne kayıtlı şehit askerlerimizin %21'inin Ağından olması bu savaşta Ağının ne kadar büyük acı ve kayıplara uğradığını belgelemektedir. Diğer taraftan baraj yapım yıllarına bakıldığında ise (1965-1975), nüfusun % 25'inin azaldığı net olarak görülmektedir.

Ticaret:

1900'lü yıllardan sonra, Ağın'daki halk bağ, bahçe ve ziraatçılıkla geçiniyordu. O yıllarda pamuk ekiminin de çok yapıldığı bilinmektedir. Her evde dokuma tezgâhının olması bunun bir sonucudur. Halkın çok zengin olmadığı, geçimlerini kendi üretimleriyle yaptıkları, giyeceklerinin kendileri tarafından dokunduğu, tabi bunun içinde yöre halkının hayatında hayvancılığında önemli bir yeri olduğu gerçektir.

1900 ile 1950 yılları arasında yöre halkının yöre dışına yani gurbete çıktığına pek az rastlanmaktadır. Çıkanın da gideceği yer İstanbul'dan başka bir yer değildir. İstanbul'a giderken Kemaliye-Erzincan-Kelkit-Şiran istikametinden Giresun'a, oradan da gemi ile İstanbul'a gidilirdi.

Diğer taraftan, 1959 yılında Fırat kolu Karasu üzerine yaptırılan asma köprü Karasunun diğer tarafı ile ticari alış verişe katkı sağlamıştır. Köprü yapılmadan önce Çemişgezeğ'in köylerinden eşek ve katırlarla karasu üzerindeki Mustafa Karadağ'ın devletten kiralararak çalıştırdığı gemi ile ulaşım sağlanıyordu. Çemişgezek köylüleri ürettikleri samanları, gemi ile Ağın tarafına geçirip satar ve Ağın'dan yaptıkları alış veriş sonucunda (Dut, üzüm, pekmez vs.) çeşitli malları da tekrar gemi ile karşı tarafa geçirirler ve ticaretini yaparlardı. Köprü yapıldıktan sonra bu zorluk aşılmış, hayvanlarla rahat ulaşım sağlanmış ve hatta küçük kara taşıtları (Traktör, taksi, jip vs.) bu köprüden geçebilmiştir.

Eğitim ve Kültür

Ağın'dan geçen ticari yollardan kaynaklanan kültür alış verışı, Eğin bağlantısı ve İstanbul saray kültürünün alınmasından kaynaklanan bilinçlenme ve görgü ön plana çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak Ağında 1700'lü yıllardan sonra bilinçlenme hareketlerini ve sonuçlarını çok ciddi bir şekilde görmektedir. Örneğin,

1. 1786 yılında ilk ansiklopedik eseri verenin Ak Osman Efendi olduğu bilinmektedir.

2. 1866 yılında Ağınlı öğretmenlerin öğretmeni Molla Gakko lakabıyla anılan Mehmet Efendinin kendi evinde açtığı mahalle mektebinde Ağın'lı çocuklara öğretim yaptırması bilinen bir gerçektir.

3. Sarayda görevli iken tek arzusunun memleketine hizmet etmek ve yöresini aydınlatmak olan Müderris Hüseyin Efendi'nin 1880 yılında Ağın'da medrese açarak gerçek din adamı yetiştirmesi ve yobazlığa karşı savaş açmasıdır.

Böylece bu topraklardaki insanların yetişmesinde ilk tohumlar atılmış ve Cumhuriyet döneminde semeresini vermiştir. Örneğin Tahtasız Hoca (Abdullah Lütfi Efendi) eski harflerle Türkçe okuma yazma çalışması ile birlikte hece ve kelime yöntemine karşı cümle öğretim yönteminin öncülüğünü yapmıştır. Bu konuda hazırladığı bir alfabe-yi Osmanlı Eğitim Bakanlığına göndermiş, fakat muhtemelen bir eğitimci diploması olmadığı için görüşleri dikkate alınmamıştır. Abdullah Lütfi her rastladığı kişiye "kafadar okuyor musun" diye sormuş, her yerde öğretim yapmaya çalışmış ve bir yandan başında sarıkla camiye ibadet için giderken, bir yandan da kilisede bir papazdan Fransızca dersleri almıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında verilen erdemlilik ödülünü alan 3 öğretmenden biridir.

Diğer bir önemli eğitimci ise çevrenin öğretmen beldesi olmasını sağlayan Elazığ öğretmeni okulunu kurup geliştiren büyük eğitimci Ömer-Lütfü YÜCEL dir.

Bir diğeri, Şems-i Tebriz-i'nin Makalat'ını, İbni Arabî'nin dünyaca meşhur Füsûsü'l-hikem'ini, Hayyam'ın rubailerini (Çınaraltı kahve kültüründe ede-

bi tartışmaların birinci ağızdan yapıldığı) vs. dilimize çeviren Mehmet Nuri GENÇOSMANOĞLU.

Bir diğeri, Balıkesir ve İzmir'de meydanlara ve sokaklara ismi verilen, heykeli dikilerek anıt hoca veya efsane milli eğitimci unvanlarıyla anılan Hilmi Ziya APAK tır.

Bir diğeri önemli örneklerden biri kızların okuma yazmasına önem verilmesi sonucu 1906 yılında Ağın'dan çıkan ilk bayan öğretmen Seniha BİL-GİN dir.

1950 yıllarına gelindiğinde Ağın'da batı klasiklerin çevirilerinin ve Varlık yayınlarının okunduğu ve satıldığı net olarak yaşananlar arasındadır.

KEBAN ELEKTRİK SANTRALİNİN YAPIM AŞAMALARINDAKİ AĞIN (GÖÇ YILLARI)

Bu yıllardaki Ağın insanının içinde bulunduğu durum, 1965 yılında barajın temelini atıldığı yıllarda, Cumhuriyet gazetesi yazarı Fikret OTYAM'ın 21 Ağustos 1966 tarihinde Fırat nehri boyunca araştırma yapmak ve "Oy Fırat Asi Fırat" isimli gezi yazısını yazmak için Ağın'a geldiğinde başından geçenlerle çok iyi özetlenebilir.

Fikret OTYAM, Kaşpınar köyünden kendisini gezdirmek ve çevreyi tanıtmak üzere Recep Evişen'in evine misafir olur. Yemekten sonra köylüler, geleneksel olarak hoş geldin demek için Recep Evişen'in evine gelir ve sohbet edilir. Tam kalkacakları sırada Kaşpınar köyü sakinlerinden Hüseyin AS-LAN, herhalde Sayın OTYAM'ı yüksek mertebede bir bürokrat veya kamu görevlisi zannetmiş olacak ki, daha önce hazırladığı yazıyı okumak için aşağıdaki çabasını görüyoruz:

— Fikret Bey size bir maruzatımız var. Yazdım alel acele okuyacağım, dinleyin!

der. Cebinden çıkardığı kağıdı lambanın ışığına tutar. Gözlüklerini takar, boğazını temizledikten sonra okumaya başlar. Kağıdı tutan elleri titreyerek, ellerine uyan sesi ile

— Aziz misafirlerimiz hoş geldiniz, sizleri hürmetle selamlarım

diye başlar ve şöyle devam eder.

— Köylülerin hislerine tercüman olarak riya ve yalandan ari, maal hicap ve fani bir vatandaş, huzurunuzda arz ve ifade eder ki çeyrek asır intizar ettiğimiz Keban barajının inşasına başlandığını görmüş bulunuyoruz. Hayırlı muvaffakiyetler temenni eder hepimizi tebrik ederiz. İş adamlarının oradaki hummalı faaliyetleri cidden nazara çarpmakla beraber, muhiti sevinç dalgaları ihata etmiştir. İşte bu baraj hizmete geçtiğinde ölmez bir kazanç temin edeceği gibi memleketimizde ileri hamleler atıldığı bir hakikattir. Garp âleminde ve medeni unsurlarda emsaline ender tesadüf edilen Türkiye için bir gelişme kaydedilecektir. Bu da bizim medarı iftiharımıza vesiledir. Bundan da kıvanç duymaktayız. Şahsi değil, memleket davası olduğunu müdrik bulunuyoruz. Binaenaleyh memleket ve millet menfaatine atılan temeller için bütün varlığımızla amadeyiz. Bu dini milli ve vatani muhaceret meselesine gelince; vatanın her köşesi bizim için bir cennettir. Şu cihet şayanı hayrettir ki, yaradılış icabı hicret anlarında insanlar ruhi bir tesir altında endişe hisseder ki o da şudur; Ananevi örf ve adet olarak ecdadının mezar taşından ayrılmak ve ana yuvası beşiğinin sallandığı yeşil ve zümrüt köyünden ayrılarak ahlak ve seciyelelerine vakıf olmadığı yerlerde bağdaşmak ne derece olacağını bilmediğidir. Artık hicret çilesini yüksek takdirlerinize bırakıyoruz. Belki de birtakım sefaletle karşılaşacağımız varittir. Şu da muhtacı izahtır ki hükümet emirlerine itaat dini ve mukaddes bir vazifemizdir. Zira devlet kanun ve nizamlarına içtimai nizamlarına her ferdin hürmet ve saygı göstermesi manevi fazilet şuuru içerisinde vazifenin en önemlisidir. İşte şu cihet, hicret ızdırabımızı dindireceğidir. Devlet her bakımdan bizlere şefkat ellerini uzatmıştır. Bunu minnet ve şükranla karşılar ilelebet payidar olmasına Allah'tan temenni ederiz.

— Muhterem arkadaşlar, Cumhuriyet devrinin yetiştirdiği genç ve münevver vatanseverlerin vazir-

feşinas, hak ve hukuka riayet ederek bütün muamelede adilane hareket edeceklerine inancımız kati ve sağlamdır ve de bundan da manen haz duyarız. Sayın dinleyenlerim sizleri meşgul ettiğimden dolayı özür dilerim. Bir atasözü vardır derki "Herkesin vatanı kendine Bağdat gibi şirindir". Halkın bu sözünü bir kıyas üzerine tahlil etmelidir. Lütfen şu ciheti de tebarüz ettirmek isterim ki su altında kalacak köylerden en mümbit ve verimli araziye sahip köy bizim köydür. Meyve ve sebze ürünleri diğer köylerin ihtiyacını temin etmekle beraber, mevzuatımızda bu derece ve bu hususta istekli ışığımızı sizlerle paylaşacağız. Civar köyler köyümüze küçük Mezopotamya unvanını vermişlerdir. Arz ettiğim gibi diğer köylere kıyas edilemeyeceğini geziniz neticesinde sizde takdir buyurusunuz.

Her işinizde hayırlı muvaffakiyetler diler, memleket ve milletimize refah ve saadet temenniisiyle gösterdiğiniz mütevazı hasbıhallerinize teşekkür etmeyi insani bir vazife bilir, hepinizi tekrar saygıyla selamlarız. Gezinizde selametler sağlık ve saadetler dileriz.

Devletin çektireceği çileyi böylesine anlaşılır, net, devletçi ve asil bir önseziyle dile getirildiği için bölmeden olduğu gibi aktardık. Ortaokul tahsilini bile tamamlayamayan Hüseyin amcamızın duygularını şu andaki üniversite tahsili yapanların bile dile getiremeyeceği dikkat çekicidir. Aşağıda bu vatandaşımızın dile getirdiği hususların yaşandığı anları yorumsuz veriyoruz. Hangi ruh halleri içerisinde olacaklarını zaten Hüseyin amca söylemişti.

BARAJ gölü dolarken Südere köylülerinin köylerini terk edişleri
(Ağın'a Yolculuk kitabından)

BARAJ gölü dolarken köylülerin topraklarını terk edişleri
(Ağın'a Yolculuk kitabından)

KEBAN ELEKTRİK SANTRALİNDEN (BARAJ GÖLÜ'NDEN) SONRAKİ AĞIN

Ulaşım:

Baraj gölünden sonra yukarıda bahsedilen tüm köprüler baraj gölü altında kalmış ve Ağın-Arapgir karayolundan başka çıkış yolu kalmamıştır. Bu yol ile Ağın-Elazığ ve Ağın-Malatya ulaşımı, önce kuzeye daha sonra güneye gidilerek ulaşım mesafesi 70 km artmıştır. O yıllardaki asfalt olmayan yolların durumu, ulaşım araçlarının teknolojileri ve o bölgenin coğrafik yapısı göz önünde bulundurulduğunda bu artış yöre insanına inanılmaz külfet getirmiştir. Sadece Elazığ ve Malatya ulaşimleri 5 saate varan yolculuklarla mümkün olmuştur. Bu durumda insanlar başka arayışlara girmiş veya başka çıkış yolları aramışlardır. 1975-1980 yılları arasında gölün her iki yakasına kadar karayolu ile taşımacılık yapılmış ve göl ise sandallarla geçilmeye çalışılmıştır. Bu durum da, özellikle rüzgârlı havalarda son derece tehlikeli olmuştur. Aşağıdaki fotoğrafta bu durumu özetleyen bir resim görülmektedir.

BARAJ gölünün ilk geçiş
ARACI:
SANDAL VE
yolcuları
(Ali
ÖZTÜRK'ten)

Daha sonra 1980'li yıllarda feribot kullanılmaya başlanmış ve ilk feribot, tahtadan yapılan son derece güvenli olmayan, ancak iki küçük araç bazen dalgalı durumlarda ancak tek küçük araç yüklenebilen, yine rüzgârlı havalarda birçok tehlike atlatılmış bir yapıydı. Aşağıdaki resim, ilk feribotun kıyıya yaklaştığı anda çekilen bir fotoğraftır.

AĞIN'IN ilk TAHTA feribotu
(CÜNEYT ÖZKUL'dan)

1990'lara geldiğinde artık modern feribotlar kullanılmaya başlanmıştır böylece ulaşım hiç değilse güvenli bir şekilde baraj gölü üzerinden sağlanmaya başlanmıştır.

Bütün bu durumlar, Baraj gölü üzerine bir köprü inşaatının yapılmasının kaçınılmaz olduğunu göstermektedir. Ağın insanının özverili çabaları kısmen sonuç getirse de hala sonuç alınamamıştır. Bu çabayı kısa bir şekilde özetleyelim:

Köprü yapımı uğraşları: Barajın açılışını yapan dönemin Başbakanı Sayın Bülent ECEVİT, o yıllarda ülkemizde köy-kent projesini uygulamak istiyordu. Ülkemizin aydınlanmasına 1/4 oranında katkı sağlayacak elektrik santralinin yanında karamağara köprüsünün lafı mı olurdu. Onun için Belediye başkanı Sadi KAPISIZ Beyin çabası sonucu Köy İşleri Bakanlığı müsteşar yardımcısı Sayın Murat KARAYALÇIN, 1975 yılında köprü yapım fizibilitesi için Ağın'a gelmiştir. Sıcağı sıcağına atılan bu ilk adım her Ağınlıyı umut dalgaları üzerinde günde 10 defa Elazığ'a götürüp getirmiştir. İnsanlar bu

adımdan sonra köprü'nün yapılabileceğine inanmışlardır. Ancak, sonraki yıllarda umut dalgaları göldeki su dalgalarına dönüşmüş, insanların uzun yıllar rüzgârlı havalarda göldeki dalgalar üzerinde ulaşımı sağlayan ufak teknelerin içerisinde korkuyla Tanrıya yalvarmaktan başka çaresi kalmamıştır.

1975-1980 yılları arasındaki siyasi çalkantılar, Ağın köprüsünü unutturmuş 12 Eylül 1980 ihtilali de tuz biber olmuştur. Özallı yıllar döneminde köprü için dernek ve belediyelerin yazdığı yazılar maalesef yanıt ve sonuç bulmadığı gibi yerel ve genel seçim öncesi siyasilerin oy almak için verdiği taahhütler karşılıksız çıkmıştır. Örneğin,

* 1984 yılında yerel seçimlerde dönemin millî savunma bakanı Eğin'li hemşehrimiz Zeki YAVUZ-TÜRK Ziraat Bankasının önündeki meydana "Anaplı Belediye başkan adayına oy verirsiniz, ben de size dubayüzer (askeri) köprü yaptıracağım" demiştir.

* 1996 yılı genel seçimlerinde hemşerimiz Mehmet AĞAR'ın Ağın'ı ziyareti esnasında feribotun Elazığ iskelesinde "buranın mesafesi çok yakın

* Bir diğer örnek olarak, 1997 yılında köprü talebinin dönemin cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL'e yapılan ziyarette Sayın DEMİREL, "Sevgili Ağınlılar, bana armağan ettiğiniz köprü desanlı halınız yatak odamdaki başucumda durmaktadır. Hep aklımda ve köprü'nüz yapılacaktır." demiştir fakat "hep aklımda" sözü de sonuç getirmemiştir.

Nihayet Ankara Ağın Kültür ve Dayanışma derneği ve bürokratlarımızın girişimi ile Elazığ milletvekili Sayın Doç. Dr. Mustafa GÜL'ün siyasi desteği, Karayolları Genel Müdürlüğü Köprüler Daire Başkanı Mehmet BALTACI'nın ve devlet planlama uzmanı İsmail KARAMAN'ın planlı desteğiyle 11.07.2002 tarihinde köprü'nün temeli atılmıştır. Temel atımından 5 yıl sonra, 2007 yılı genel seçimlerinde Elazığ Milletvekili Necati ÇETİNKAYA bir sonraki seçimde Ağın'a gelirken köprü'den geçeceğiz" demesi de halen sonuç getirmemiştir.

Aradan geçen yıllarda Ağın'a gelen her yönetici ve siyasiden yani umut duyulan herkesten, hoş geldin demeden önce ve başka hiçbir şey istemeden, köprü'nün tamamlanması istenmiştir.

Nüfus

1955-1975 yılları arasındaki ilçe ve köylerdeki toplam nüfusu Tablo 2'de vermiştik. Baraj gölünden sonraki nüfusları aşağıdaki tablodan görebiliriz. Bu tabloya bakıldığında, baraj gölünden sonraki yıllarda doğal olarak nüfusta artma beklenirken sürekli düşüş yaşanmıştır. Sadece 2000 yılına ait rakamlar olağan dışıdır. Bu rakamlar Devlet İstatistik Enstitüsü'nden alınan resmi rakamlar olmasına rağmen, gerçeği yansıttığını düşünmekteyiz. Çünkü 1997 yılından itibaren 3 yıl aradan sonra nüfusun neredeyse %65 artması son derece anlamsız ve böyle bir artışın olmadığını da net olarak bilmekteyiz. Ancak bu nüfus sayımının 22 Ekim'de yapılmış olması şehirlerde yaşayan emekli nüfusun hala Ağın ve köylerinde olduğunu göstermektedir.

1965 yılında toplam nüfus 7552 iken 2006 yılına gelindiğinde bu rakam 2781 dir. Böylece nüfusun % 63'ünün kaybedilmiş olmasının en büyük payının ve Keban Baraj Gölü'nün yöreyi sosyo-ekonomik anlamda zayıflatmasına bağlamaktayız.

Baraj sonrası yıllara göre toplam nüfus.

Yıl	İlçe Nüfusu	Köy Nüfusu	Toplam Nüfus
1980	2651	2704	5355
1985	2900	2366	5266
1990	2794	1831	4625
1997	2103	1095	3198
2000	3590	1656	5246
2006	1824	957	2781

Ticaret

Baraj Gölü'nden sonra göçlerle birlikte Ağın'da ticaret son derece zayıflamış, Ağınlı bu negatif durumdan pozitif sonuçlar çıkarma arayışına girmiş-

Ağınlılardan oluşan bir heyetin
9. Cumhurbaşkanı SÜLEYMAN DEMİREL'i ziyareti.

tir. Keban barajının istimlak paralarıyla bazı yörelerde Elazığ'da meyhane ve gece kulübü kapatıp paraları çarçur ederken, Ağın yöresinde bu paralar Kaymakam Mahmut YILBAŞ'ın öncülüğünde yatırıma dönüştürme girişimleri başlatılmış ve Şemsettin KORKMAZ'ın yönetim kurulu başkanlığında bir şirket kurulmuştur. Bu iyi niyetli ve deneyimsiz girişimciler şirketlerini Keban holding bünyesinde yatırıma dönüştürmek istemiş ve elektrik kondansatör imalatı düşünülmüştür. Bazı Ağınlılar da, Ağın toprağının tamamına yakınının seramik hammaddesiyle ilişkili olduğu için seramik imalatını önermiştir. Sonuçta Keban holdingin Türkiye çapında Amerikalılara yaptırdığı araştırmada Türkiye'de en karlı yatırımın dericilik olduğuna karar verilmiş ve uygulanmıştır. Sanayi için gerekli alt yapı ve ulaşımı olmadığı için 10 yıl faaliyetini sürdüren işletme, yarışmamış ve satılmak zorunda kalmıştır. 1984 yılında kapatılan veya satılan fabrika işlevini 1994 yılına kadar yerine getirememiştir. 1994 yılında yine Ağınlı bir girişimcinin fabrikayı satın almasıyla üretime başlamış ve halen devam etmektedir. Ancak ulaşım sıkıntıları bu sektörde de olumsuzluğunu sürekli göstermektedir.

Eğitim ve Kültür

Ağın, kültürel durumu ile bölgesine önderlik yaptığı ve bu önderliği barajdan sonra da halen devam ettirdiği Dr. Birsen GÖKÇE ve Dr. İsmet PARLAK'ın "Öncesi ve Sonrasıyla Keban Barajı" adlı eserinde dile getirilmiştir. Bu eserde ayrıca, Ağınlıların

1910 yılından sonra Cumhuriyet devrindeki birleşmeye kadar kalabalık öğrenci toplulukları ile çeşitli okullarda öğrenim gördükleri, Elazığ'da açılan ilk öğretmenlik okulu ile birlikte öğretmenlik mesleğine rağbet başladığı ve aralıksız bu güne kadar devam ettiği vurgulanmıştır. Aynı eserde, son sayıma göre %100 okuryazar olan Ağının yetiştirdiği sanatçı-yazar-bürokratların en önemlilerinden bazılarına şu şekilde yer verilmiştir: Mehmet Nuri GENÇOSMANOĞLU (yazar), Nuri ONAT (eğitimci-yazar), Kemal Zeki GENÇOSMAN (yazar), Mehmet ERGÖNÜL (şair), Prof. Dr. Adnan ÇOKER (ressam), Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU (şair), Nihat ASYALI (tiyatro yazarı), Adnan BİNYAZAR (yazar), Yılmaz ONAY (çevirmen-tiyatro eleştirmeni), Prof. Zafer GENÇAYDIN (ressam), Prof. Dr. Zeki HAFİOĞULLARI (Ceza Hukuku profesörü), Rüştü ASYALI (tiyatro sanatçısı), Erdal YAZICI (fotoğraf sanatçısı), Muammer NİKSARLI (Kent koop genel başkanı), Cem DUNA (TRT Eski genel müdürü), Güner ÖZMEN (Vali), Kemal BAYTAŞ (TÜTAV Başkanı), Nurettin DOĞAN (Yargıtay 6. Daire Başkanı), Şeref HOCAOĞLU (Anayasa mahkemesi Üyesi).

Bunun dışında Ağın, sayamadığımız kadar yazar, şair, akademisyen, asker, bürokrat ve siyasi yetiştirmiştir.

SONUÇ VE YORUM

Bütün bu bilgilerden sonra aşağıdaki sonuçlara rahatlıkla ulaşabiliyoruz:

1. Ağın halkı girişimcidir. İlçede değişik sanayileşme, kooperatifleşme girişimleri olmasına rağmen olumsuz koşullar genelde başarı getirmemiştir. Son yıllarda tüm bu olumsuzluklara rağmen bağcılık, bademcilik, narcılık alanında önemli adımlar atılmış ve üretime geçilmiştir.

2. Ağın halkı devletçidir. Tarihten bu yana, devlete karşı duruşların hiç birisinin yanında olmamış ve olmayacaktır. Bunun en güzel örneği, 1980'li yıllardan sonra yaşanan PKK terörünün gölün diğer yakasına kadar gelmiş, Ağın'a da sıçrama ya çalışmış olmasına rağmen geçit bulamamasıdır.

3. Ağın halkı okuryazar ve birikimlidir. Örneğin, 1990'daki nüfus sayımı verilerine göre ilçemiz Ankara İstanbul İzmir merkez ilçeleri dikkate alınmaksızın 858 yerleşim yeri içerisinde Yüksek okul ve fakülte bitirenlerin oranının yüksekliği yönünden Isparta'nın Uluborlu ilçesinden sonra Türkiye'de 2. sırada yer almaktadır. Bu sonuç tarihten gelen birikimin en önemli sonuçlarından biridir.

Diğer önemli örneklerden birisi de 1967 yılının Ocak ayından beri Ankara'da yayın hayatına başlayan bir yayın organının olmasıdır. Ağın Düşün ve Sanat Dergisi bu yıl Ocak ayında 44. yılını tamamlamış fakat 1971 ile 1991 yılları arasında yayın hayatına 20 yıl ara vermek zorunda kalmıştır. Derginin yanında son 7 yıldır bir de gazetesi vardır.

4. Ağın halkı kültürlü ve örnektir. Ağınlılar yaşadıkları yerlerde övgü ve iltifata tabi tutulmuşlardır.

Örneğin, Ağın Düşün ve Sanat Dergisinin içeriğinde sadece Ağınlı hemşerilerimizin yazılarından ziyade, Ağınlı olmayan yazarların da yazıları zaman zaman yayınlanmıştır. Bu da bize yabancı yazarların Ağına ve Ağınlıya nasıl baktıkları hakkında fikir vermiştir.

5. Ağınlı yöresine ve töresine aşıktır. Ünlü yazar Tolstoy'unda dediği gibi "güzel olan sevgili değildir, sevgili olan güzeldir" sözü, sevgilimize ne kadar da uymaktadır. Yoksa yarım asra yaklaşan bir zaman diliminde bıkmadan usanmadan büyük bir özveriyle bu çabalar tekrarlanmazdı.

Bu bilgi ve sonuçlardan yola çıkılarak çok fazla yorum yapılabilir. Bir başka açıdan da hiç yorum yapılmasına gerek yoktur, çünkü durum oldukça nettir. Biz yinede duygu ve düşüncelerimizi özetlemeye çalışalım.

Bölgeden birkaç örnek verecek olursak, bizim köprümüzün yapımını üstlenen MEGA YAPIM İNŞ. A.Ş., 2005 yılında Malatya Beylerderesi Viyadük inşaatını da üstlenmiş ve bu viyadük bitirilerek hizmete açılmıştır. Elbette bu viyadük doğu ile batının bağlantısı açısından önemlidir ve hiçbir zaman kıyas yapmak niyetinde de değiliz. Diğer ta-

raftan, yine Fırat nehri üzerine inşa edilen Karakaya Baraj Gölü üzerine Baskil-Malatya arası ulaşımı sağlayacak ve mevcut demiryolu köprüsü nün üzerine 3 km lik karayolu köprüsü tasarlanmaktadır. Kaldı ki Elazığ-Malatya arasındaki Kömürhan Köprüsü gerekli bağlantıyı sağlamaktadır. Buna gerekçe olarak ta geçmişte yaşanan feribot kazası gösterilmektedir.

Bunları söylerken bizi ilgilendiren kısım şudur: Malatya'nın mevcut yolu ve ulaşımı olduğu halde viyadük yapılırken, veya yine mevcut ulaşım sağlanırken Malatya-Baskil arası 3 km lik köprü tasarlanırken, Ağın'ın elinden alınan dört köprüsünün ve yolunun yerine 520 metre uzunluğunda bir tek köprü yapılması çok görülmüştür. Bunda Ağının veya Ağının suçu nedir? Ağının devletçi olması mı? Yoksa Ağının pozitif özelliklere sahip olması mı? Veya Ağının duruşunu koruması mı? İşte bu sorulara cevap vermekte zorlanıyoruz. Ancak şu kadarını söyleyebiliriz: Bu saatten sonra Ağınlı duruşunu ve asaletini bozmayacağına göre, seçilenlerin olaya bilimsel ve düzgün bakmasını bekleyeceğiz.

Pekâlâ, bizde hiç mi suç yoktu? Elbette vardı. Yeterince sesimizi duyurmakta yetersiz kaldık. Karasevdamız haline gelen köprünün yarım kalan iki ayağı da devamlı birbirine bakan fakat hiç birleşmeyen karasevdalılar gibi karşılıklı bakıp duracak mıdır?

Ancak tam da söz buraya gelmişken senelerdir; kederli, süzgün ve boynu bükük bekleyen bu iki karşılıklı ayağın aslında büyük bir vefasızlık ve kadirbilmezlik örneği olarak gelip geçene acıyla gülümsediklerini söylemek zorundayız. Şöyle ki:

Dikilen ayakların biri Ağın'ın Gemuhu (Demirçarı) Köyü arazisi içinde bulunmaktadır. Gemuhu; geçmiş yıllarda üst üste birkaç nesle birden ağabeylik yapmış, Türkiye'nin muhtarı diye anılan ama önemli olarak sayın Cumhurbaşkanı'nın, sayın Başbakan'ın, bakanların ve çok sayıda milletvekillerinin üzerinde manevî hakkı olan rahmetli Fethi Gemuhluoğlu'nun köyüdür.

Ağın yakasında kalan ikinci ayak ise Türk dünyasında mümtaz bir yeri bulunan değerli destan şairimiz Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun doğup büyüdüğü toprakların üzerinde öksüz bir çocuk gibi gözü yaşlı durmaktadır.

Dünyada iken birbirini çok seven ve hiç ayrılmayan Fethi Gemuhluoğlu ve Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun manevî şahsiyetleri sanki bu iki ayağa giydirilmiş olarak sabırla, inatla ve vazgeçilmez bir arzuyla kucaklaşma anını beklemektedirler.

Şimdi başta sorduğumuz soruya tekrar dönersek, ister Ağının ve Ağının özelliklerinden dolayı, ister elimizden alınan mevcut köprülerden dolayı, isterse Ağının bu ülkeye kattığı maddi ve manevi destek ve katkılarından dolayı, ya bedel olarak ya da ödül olarak;

AĞIN KÖPRÜYÜ KESİNLİKLE HAK ETMİŞTİR.

KAYNAKLAR

- Ahmet AKSİN, XIX. Yüzyılda Eğin, İstanbul, 2003.
Mehmet Orhan, Dünden Bugüne AĞIN, Ankara, 1996.
Ağın Kaymakamlığı, Ağına Yolculuk, 2005.
Dr. Birsın GÖKÇE, Dr. İsmet PARLAK, Öncesi ve Sonrasıyla Keban Barajı, sayfa 30, 2005.
Erdal Karakaş; Merkezi Fonksiyonları Açısından Ağın-Arapgir ve Kemaliye İlçeleri, Fırat Üniv. Sosyal Bil. Ens. Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ 1996, s.34-35.
Feridettin ATATUĞ, Tahtasız Hoca, 2007.
Günernan Aydoğmuş; Ak Topraklar Üzerinde Bir İlçe-AĞIN, Ankara 1992.
İsmail Beydemir, Yöresiyle AĞIN, 1998.
İsmail KARAMAN, Türkiye'nin Farkedilemeyen Yıldızı, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Sayı:106-107, sayfa:4, 2000.
Prof. Dr. Ümit SERDAROĞLU, Ağın ve Kalaycık Kazıları, 1969.
Prof. Dr. Ümit SERDAROĞLU, Ağının Çevre Yolları (antik yollar), Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Sayı:97-98, sayfa:20, 1999.
Turgut İNAL, Hilmi Ziya Apak, Alan Değil Hep Veren Olmuştur, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Sayı:104-105, sayfa:26, 2000.
1312 tarihli Mamuratü'l-Aziz Salnamesi, Vilayet Matbaası, s.2.

Ağın Kara Mağara Köprü Yapılması...

Ahmet DEVİREN

ANKARA AĞIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ ÇALIŞMALARI

1975 yılında Keban Baraj gölünde su toplanmaya başlanmış temmuz ayında gölün kotu 845 metre seviyesine gelmiştir. Keban-Ağın arasında çalışacak feribot devreye girmediğinden Elazığ ve Malatya'dan gelip Ağına gidecek vasıtalar, Keban-Arapkir üzerinden

Ağına gelmek durumunda idi. Elazığ-Keban Barajı üzerinden gelmek 77 km., Arapkir üzerinden doluşup gelmek 140 km olmaktadır. Elazığ-Keban yol ayrımından Ağın'a giden yolun iklim koşulları ve yol kotu 850 m. civarında olup, kar fırtınası ve yol kapanması olmamaktadır.

1975 den 2001 yılına kadar Keban-ağın arasında köprü yapılması için ilgililere müracaatlar yapılmış 26 sene içerisinde sonuç alınamamıştır.

Genel Müdürler, Bakanlar, Başbakanlar, Cumhurbaşkanı seviyesinde ekipler halinde ziyaretler yapılmış netice alınamamıştır.

2000 yılında Ankara da Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği 5 Mart 2000 tarihinde hakim evi salonunda diğer Ağın Derneklerinin de katılımıyla 200 kişiyi aşkın bir toplantı yapıldı. Bu toplantıya, Ağın Kaymakamı İdris Akbayık, Belediye Başkanı Orhan Ercan ve diğer ilgililer de iştirak ettiler. Ağın Dergisi Mart-Nisan'2000 sayısında açıklanmıştır.

- Bu toplantı da Karayolları Genel Müdürlüğü Köprüler Daire Başkanı, Mehmet Baltacı, köprü ve maliyeti hakkında bilgi verdi. Bu toplantıdan önce köprünün yapılabileceği yerlerin etüdü Ziraat Y.Mühendisi, Fevzi Şener ve M. Raşit Özmen tarafından yapılmıştır.

- 2000 yılının sonuna doğru Ankara Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği ile aşağıda belirtilen, arkadaşların katkısıyla beş sayfalık rapor hazırlandı.

- Ağın'a Baraj Gölü üzerinden geçişe uygun köprü yapılmalıdır.

- Köprünün yapılacağı yer, T.C Karayolları Genel Müdürlüğüne seçilmelidir.

- Ağın köprüsünün Ağın-Kemaliye ilçeleri dikkate alındığında, yazın 20000-25000 kişiye, kışın 12000 kişiye hizmet götürebileceği düşünülmelidir.

RAPORU HAZIRLAYANLAR

FEVZİ ŞENER
Zir.Yük.Müh.

M.RAŞİT ÖZMEN
Zir.Yük.Müh.

NİHAT AKBAY
Su Ürünleri Müh.

AHMET DEVİREN
Mak.Yük.Müh.

BİCAN UYANIK
İnşaat Mühendisi

ADNAN ERTÜRK
Jeofizik Yük.Müh.

2000 yılından sonra Ankara Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin yaptığı çalışmaların özeti yapılırsa;

1- 2000 yılı sonunda 2001 bütçesi görüşülürken 40 kişilik T.B.M.M. Planlı Bütçe Komisyonu'nun köprü için 500.000 TL'lik ek ödenek konulması için bazı üyelere ulaşılmış fakat 09.11.2000 yılında Bütçe görüşmeleri sırasında Hükümet aldığı bir kararla ek ödenek önerge verme imkanını kaldırmıştır.

- Bu projenin devreye alınması için gayret gösterenler:

- Ahmet Yıldırım -(hazine müsteşarlığı bütçe dairesi başkanı)

- İsmail Karaman-(D.P.T sosyal planlama genel müdürü)

- Mehmet Baltacı (karayolları genel müdürlüğü köprüler daire başkanı)

- Ankara Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Yönetimi ve çaba gösteren üyeler

2- 2001 in başında Karayolları bütçesi tanzim edilip, Devlet Planlama Teşkilatına gönderildiğinde Köprüler Dairesi Başkanı ve ekibi tarafından Ağın Karamağara Köprüsü için 500 bin TL ödenek konmuştur. Bu işlemin gerçekleşmesi Mehmet Baltacı ve ekibi ile D.P.T da İsmail Karaman'ın katkılarıyla olmuştur.

3- Köprü ödeneği Karayolları Genel Müdürlüğüne D.P.T dan onaylanıp gelince Karayolu Genel Müdürü, Keban (karamağara) köprüsünün fizibil olup olmadığının tespitini istemiş aksi takdirde imkan olmadığını belirtmiştir.

Bu sorunu çözebilmek için.

-14.10.1998 de Elazığ-Ağın projesi Ağın Pompaj Sulaması raporunda Temmuz-Ağustos-Eylül aylarında 3 ayda yapılacak sulamalar ile elde edilecek 25.000 ton civarında üretimin taşınması işlemi ancak köprüden geçen vasıtalar ile mümkün olabilir kanaatine varılmıştır.

Bu yüzden köprü yapılması zorunludur gerekçesiyle fizibil olduğuna karar verilmiştir. Bu konu eylül-ekim 1999 Ağın Dergisinde yayınlanmıştır.

4- Köprü evrakları Devlet Planlama Teşkilatından döndükten sonra Elazığ Milletvekili Sn. Mustafa Gül'e sunulmuştur.

Sn. Mustafa Gül Bayındırlık Komisyon Başkanlığı görevini yürütmekte idi. Komisyon Başkanı olarak etkili, Ağın'ı ve Ağın'lıları seven bir arkadaşımız, hemşehrımız olarak köprü'nün yapılmasını candan arzu ediyor gayret gösteriyordu. Ankara Ağın Derneği, Sn. Mehmet Baltacı ve Sn. Mustafa Gül müşterek çabasıyla mukavele yapılması gerçekleştirilmiştir.

5- Köprü 02.09.2001 de Rem Mühendislik ve Tic. Ltd. Şti'nin ve Mega Yapı İnşaat ve Tic. Ltd. Şirketine 4.996.356,76 TL sına 2001 yılı fiyatla % 34,6 tenzilatla ihale edildi.

- 2001 yılı ödenek beşyüzbin TL sı olarak ödenek verildi. Temel atma töreni yapıldı. İnşaat başladı.

6- 2004 yılı sonuna kadar yapılan ve yapılacak işler Ankara Ağın Dergisi Eylül-Ekim 2004 tarihinde yayınlanmıştır.

7- 2005 yılında % 30 keşif artışı dışında meydana gelen % 100 keşif artışı Bakanlıktan istenilmiştir. Ağın Derneğinin 17.05.2005 tarih 2005/10 sayılı yazısı ile bu talep ayrıca bildirilmiştir.

8- 26.12.2006 tarihinde Elazığ-Ağın Karamağara köprüsü 2007 yılı ödeneği hakkında yazı yazılmış. Aynı yazı 27 Aralık 2006 da Bayındırlık Bakanlığı İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı'na 131 sayılı yazısı ile bildirilmiştir.

9- Ankara Ağın Derneği, 30.10.2007 Ulaştırma Bakanlığına 2008 yılı ödenek hakkında yazı yazılmış olup. (evrak kayıt tarih no 19.11.2007 ve 57273 sayılı)

10- Köprü inşaatındaki aksaklıkların giderilmesi için 21.02.2008 de Elazığ Milletvekilleri ile Meclis de görüşüldü. - Sn.Tahir Öztürk, Hamza Yanılmaz - Fevzi Başaran, Faruk Seydioğlu Köprü problemleri anlatıldı, dokümanlar verildi.

11- 25.02.2008 de Sn. Necati Çetinkaya ile ekip olarak görüşüldü, Problemler izah edildi. Köprü konusu yazılı olarak verildi.

12- 06.04.2009 tarihinde köprü projesi ekonomik ve teknik nedenlerle iptal edildi. Proje İstanbul Boğaziçi'ndeki asma köprü projesi haline dönüştürüldü. Bakanlık bünyesinde köprü maketi üzerinde bölgenin rüzgar şartlarında ölçümler yapılarak, köprü'nün mekanik şartları belirlenmiştir. Bakanlığın onay verdiği yeni projenin ihale çalışmaları yapılmaktadır. Bu yılın sonlarına doğru ihalenin yapılacağı belirtilmiştir. 13- 15.02. 2010 Ulaştırma Bakanlığına yazılan yazı, köprü'nün askılı köprü olarak yapılması hakkında dernek görüşü bildirildi.

10 senelik zaman diliminde Ankara Ağın Derneği yönetim, denetim üyeleri, Ağın'lı lar, Ağın'lı ların dostları ve arkadaşları her türlü gayreti göstermişlerdir.

Emeği geçen, katkıları olan herkese teşekkür ve şükranlarımızı sunuyoruz.

**Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın
Elazığ programı sırasında, Belediye Başkanı Mustafa
YENTÜR tarafından kendisine verilen
Ağın Köprüsü ile ilgili yazının cevabı aşağıdadır...**

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Karayolları Genel Müdürlüğü

25 /08/2010

Sayı : B.11.1.TCK.0.16.02/22.622 - 1153

Konu : AĞIN (Karamağara) Köprüsü.

Sayın Mustafa YENTÜR
Ağın Belediye Başkanı
Ağın /ELAZIĞ

İlgi : 24.07.2010 tarihli dilekçeniz.

Elazığ ili; (Elazığ - Arapgir) Ayr.- Ağın il yolundaki, AĞIN (Karamağara) Köprüsüne ait ilgi yazınız incelenmiştir.

Ağın (Karamağara) Köprüsü'nün altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. Ancak, işin devamı esnasında deprem yönetmeliğinde yapılan güncellemeler ile Doğu Anadolu fay hattındaki hareketlilik nedeniyle hazırlanan rapor sonucu, gerek inşaatın rüzgar ve sismik etkilerden daha az etkilenmesi, dolayısıyla daha güvenli bir yapı oluşturulması, gerekse inşaat kolaylığı ve daha ekonomik olması bakımından Ağın (Karamağara) Köprüsü üst yapısının değiştirilme zarureti doğduğundan; köprü üst yapısının, gergin eğik kablo askılı çelik köprü olarak değiştirilmesi uygun görülmüştür.

Teknoloji gerektiren bur tür köprülerin projelerinin hazırlanması, rüzgar v.b. ölçümlerin yapılması nedeniyle zaman almaktadır. Ayrıca, inşaat yöntemleri gereği bu tür teknolojik köprülerin üst yapılarına başlanıldığında duraksatılmadan tamamlanmaları gerekmektedir.

Yukarıda sıralanan nedenler, köprü üst yapı sisteminin tamamen değişmesi, ilk keşifte öngörülemeyen ve yer almayan ilave işlerin çıkması nedenleriyle; ilave iş artışı yapılmadan işe ait sözleşme hükümleri gereğince Ağın (Karamağara) Köprüsü tasfiye edilmiştir.

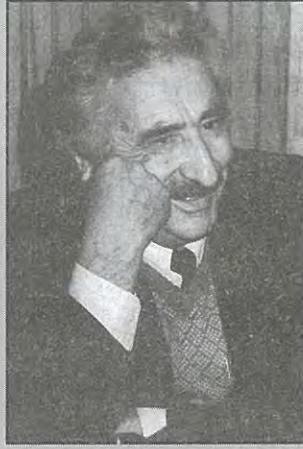
Ancak, köprü'nün üst yapı proje çalışmaları devam etmekte olup, tetkik ve onayı akabinde yıl sonu itibarıyla ikmal inşaatı olarak yeniden ihale edilmesi planlanmaktadır.

Bilgilerini rica ederim.

İsmail KARTAL
Genel Müdür a.
Genel Müdür Yardımcısı

İnönü Bulvarı No:14 Yücetepe 06100/ANKARA
Telefon : (0 312) 415 76 84 Faks: (0312) 415 79 43
e-posta:info@kgm.gov.tr Elektronik Ağ : www.kgm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : A.A.R.D.A. Şef

M. ALİ BİLİR VEFAT ETTİ

AĞIN Saraycık Köyünden.Mollagilin rahmetli Süleyman ve Hatice Bilir'in oğlu,rahmetli Süreyya Bilir'in kıymetli eşi,.Jale,Lale,Pervin ve Hüseyin Bilir'in sevgili babaları DERNEĞİMİZİN ÜYESİ

MEHMET ALİ BİLİR 17.02.2011 tarihinde Adana ilinde vefat etmiş ertesi günü ANKARA'da Karşıyaka Mezarlığında toprağa verilmiştir.

MEHMET ALİ BİLİR

1928 yılında Ağın ilçesi Saraycık köyünde doğmuştur. 1943 yılında Ağın İlkokulunu ve 1949 yılında Malatya Akçadağ Köy Enstitüsünü bitirerek aynı yıl Elazığ'ın Palu ilçesi Okçıyan(Okçular) köyünde öğretmenliğe başlamıştır. 1953 yılında Elazığ'ın merkez Mürü Köyü öğretmenliği, 1956 yılında Ağın'ın Hörenek(Kopuzlu) köyü öğretmenliği, 1958-1959 yıllarında Yedek Subay olarak İstanbul'da askerlik görevini, Palu ilçesi Kirvaköy(Gülçatı) Köyü öğretmenliğinden sonra 1962 yılından itibaren Elazığ merkezinde öğretmenlik yaparak 1977 yılında emekli olmuştur.

1960 ihtilali sonrasında Beritan aşiretinin yaşadığı Kirvaköy'ün "İnkılap Muhtarı" olarak atanmış, 1965 yılında kurulan Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın(TÖS) Elazığ Şubesi kurucuları arasında yer almış, 1971 yılında Şube Başkanı seçilmiş, 122 Mart Muhtrası sonrası bu görevi nedeniyle Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesince yargılanmış ve Beraat etmiştir.

1972 yılında TÖB-DER Elazığ Şubesi Kurucularından olmuş ve başkanlık görevini yürütmüştür. Ağın ilçesinden CHP adayı olarak katıldığı yerel seçimi kazanarak İl Genel Meclisi Üyesi olmuş, 1979 yılında CHP Elazığ Merkez İlçe Başkanlığına atanmış ve bu görevlerini 12 Eylül 1980 ihtilaline kadar sürdürmüştür. 12 Eylül sonrası Ağın SODEP ilçe yönetimi müteşebbis heyetinde bulunmuş, 1993 yılında Ankara Batıkent Uğur Mumcu Mahallesi Muhtarı seçilmiş, aynı yıl kurulan Batıkent Emekli Öğretmenler Derneği kurucuları arasında yer almış, ayrıca CHP Yenimahalle İlçe Yönetim Kurulu üyeliği yapmıştır.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisindeki yazıları ve" Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı"ndaki çalışmalarıyla yakından tanıdığımız merhuma Allahtan rahmet,yakınları ve hemşehrilerine başsağlığı dileriz.

Cumhuriyetin İz Bırakan Eğitim ve Öğretim Kurumu Köy Enstitüleri...

Derleyen: Şener BİLGİN

Neredeyse tüm Anadolu'nun okulsuz ve öğretmensiz olduğu gerçeği gözönüne alınarak, dönemin başbakanı İsmet İnönü'nün himayesinde, Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından İsmail Hakkı Tonguç'ün çabalarıyla köylerden ilkokul mezunu zeki çocukların bu okullarda yetiştirildikten sonra yeniden köylere giderek öğretmen olarak çalışmalarını düşüncesiyle kuruldular. Geleneksel öğretmen okullarında yetişmiş öğretmenler için köylerde öğretmenlik yapmak, istenerek yapılacak bir görevden çok zorunluluk olarak algılanıyordu. Çalıkusu romanındaki karakter gibi gönüllü ve özverili öğretmenlerin sayısı azdı. Oysa okuma yazma oranı Cumhuriyet ilk kurulduğu yıllarda %5 bile değildi. Bunun yanında nüfusun %80'lik bölümü köylerde yaşıyordu. Köy Enstitüleri'nin kurulması ve yaygınlaşması konusunda pedagoji uzmanı Halil Fikret Kanad'ın önemli çalışmaları vardı. Kanad, zorunluluktan değil özveriyle öğrenci yetiştirecek köye göre öğretmen fikrini savunmuştu.

1940 yılından başlayarak, tarım işlerine elverişli geniş arazisi bulunan köylerde veya onların hemen yakınlarında Köy Enstitüleri açıldı. Türkiye'de seçilen şehirlerden uzak ancak tren yollarına yakın tarıma elverişli 21 bölgede köy ilkokullarına öğretmen yetiştirmek üzere açılmıştı. Öğretmenler köylülere hem örgün eğitim verecek, okuma yazma ve temel bilgileri kazandıracak hem de modern ve ilmi tarım tekniklerini öğretecekti. Öğretmenler gittiği yörelerde bilinmeyen tarım türlerini de köy-

lülere öğretecekti. Kitaba deftere dayalı öğretim yerine *iş için, iş içinde eğitim* ilkesi tatbik ediliyordu. Her köy enstitüsünün kendisine ait tarlaları, bağları, arı kovanları, besi hayvanları, atelyeleri vardı. Derslerin %50'lik bölümü temel örgün eğitim konularını içeriyordu. Geri kalanı ise uygulamalı eğitimdi.

Genel bilgiler

1940-1946 arasında köy enstitülerinde 15.000 dönüm tarla tarıma elverişli hale getirilmiş ve üretim yapılmıştı. Aynı dönemde 750.000 yeni fidan dikilmişti. Oluşturulan bağların miktarı ise 1.200 dönümdü. Ayrıca 150 büyük inşaat, 60 işlik, 210 öğretmen evi, 20 uygulama okulu, 36 ambar ve depo, 48 ahır ve samanlık, 12 elektrik santrali, 16 su deposu, 12 tarım deposu, 3 balıkthane, 100 km. yol yapılmıştı. Sulama kanalları oluşturularak enstitü öğrencilerinin uygulamalı eğitim gördüğü çiftliklere sulama suyu öğrenciler tarafından getirilmişti.

Kapatıldığı 1954 yılına kadar Köy enstitülerinde 1.308 kadın ve 15.943 erkek toplam 17.251 köy öğretmeni yetişmişti Fakir Baykurt, Ümit Kaptancıoğlu, Talip Apaydın, Mahmut Makal, Mehmet Basaran, Pakize Türkoğlu, Hatun Birsan Basaran, Ali Dündar, Mehmet Uslu ve Dursun Akcam gibi önde gelen yazarlar ve düşünürler bu okullarda yetişmişlerdir.

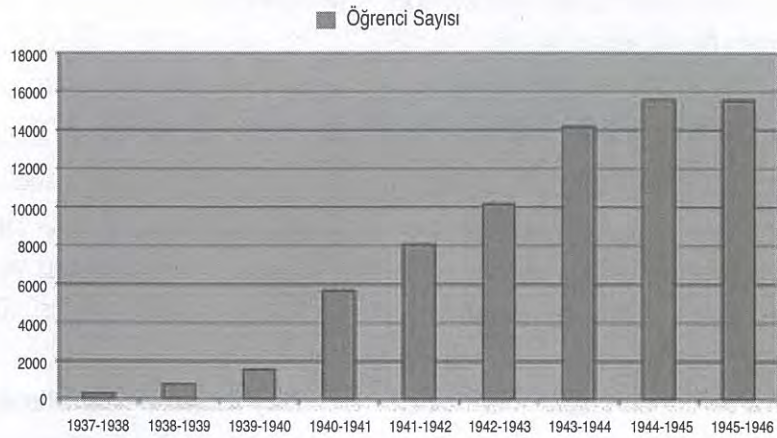
Köy Enstitülerinin listesi

Listedeki adlar köy enstitüler kurulduğunda sahip olduğu adlardır.

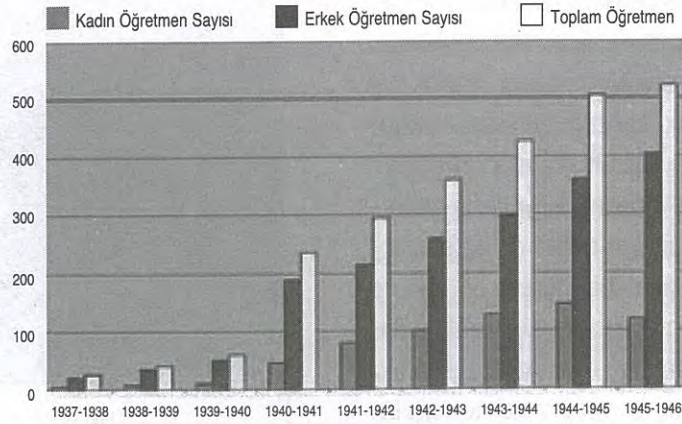
Ad/Bulunduğu İl	Kuruluş Tarihi	1946'ya Kadar Çalışan Müdürlerin Adı
Akçadağ / Malatya	1940	Şinasi Tamer, Şerif Tekben
Akpınar-Ladik/ Samsun	1940	Nurettin Biriz, Enver Kartekin
Aksu / Antalya	1940	Talat Ersoy, Halil Öztürk
Arifiye / Sakarya	1940	Süleyman Edip Balkır
Beşikdüzü / Trabzon	1940	Hürrem Arman, Osman Ülküman
Cıvaz / Kars	1940	Halit Ağanoğlu
Çifteler / Eskişehir	1939	Remzi Özyürek, M. Rauf İnan, Osman Ülkümen
Dicle / Diyarbakır	1944	Nazif Evren
Düziçi / Adana	1940	Lütfi Dağlar
Erciş / Van	1948	İbrahim Oymak
Gölköy / Kastamonu	1939	Ali Doğan Toran
Gönen / Isparta	1940	Ömer Uzgil
Hasanoğlu / Ankara	1941	Lütfi Engin, Hürrem Arman, <u>M. Rauf İnan</u>
İvriz / Konya	1941	Recep Gürel, İ. Safa Güner
Kepirtepe / Kırklareli	1939	Nejat İdil, İhsan Kalabay
Kızılçullu / İzmir	1939	Emin Soysal, Hamdi Akman, Talat Ersoy
Ortaklar / Aydın	1944	Hayri Çakaloğlu
Pamukpınar / Sivas	1941	Şinasi Tamer, Hüseyin Civanoglu
Pazarören / Kayseri	1940	Sabri Kolçak, Şevket Gedikoğlu
Pulur / Erzurum	1942	Ahmet Korkut, Aydın Arıkkök
Savaştepe / Balıkesir	1940	Sıtkı Akkay

Öğretmen ve öğrenci sayısı

Yıllara göre enstitülerin, bu enstitülerde görevli öğretmenlerin ve öğrencilerin sayılarındaki artış tabloda görülmektedir.

Yıllara göre köy enstitülerinde okuyan öğrenci sayıları

Yıllara göre köy enstitülerindeki öğretmen sayıları

Öğretim Yılı	Kadın öğretmen sayısı	Erkek öğretmen sayısı	Toplam öğretmen	Öğrenci sayısı	Enstitü sayısı
1937 - 1938	5	21	26	286	2
1938 - 1939	7	34	41	796	3
1939 - 1940	10	50	60	1567	4
1940 - 1941	46	189	235	5665	14
1941 - 1942	80	214	294	8052	17
1942 - 1943	101	259	360	10161	18
1943 - 1944	128	298	426	14166	18
1944 - 1945	145	360	505	15561	20
1945 - 1946	119	403	522	15529	20

1939 - 1950 yılları arasında Köy enstitülerinde yetişen köy öğretmenlerinin toplam köy öğretmenleri içindeki yeri.

Sene	Toplam köy öğretmeni sayısı	Köy enstitüsü kökenli köy öğretmeni sayısı
1939	6847	0
1946	11533	5225
1950	18426	13182
Dersler		

Okullar tarıma elverişli arazisi olan köylerin yakınlarında kuruldu. Amaçlarından biri de köylülerin alternatif tarım tekniklerini öğretmektir. Arıcılık bilinmeyen köylerde arıcılık, bağcılık bilinmeyen köyde bağcılık öğretiliyordu. Enstitüye atanan öğretmen gittiği köyde okul binasını köylülerin yardımıyla yapabilecek kadar inşaat bilgisi de öğreniyordu. Köy enstitüsünü bitiren bir öğretmen sadece bir ilkokul öğretmeni olmuyor aynı zamanda ziraatçılık, sağlıkcılık, duvarcılık, demircilik, terzilik, balıkçılık, arıcılık, bağcılık ve marangozluk konularını da uygulamalı olarak öğreniyordu. Enstitülerin hepsinin kendisine ait tarım arazileri, atelyeleri vardı. Bu sayede öğretmenler kendi okullarını gittiği köyde köylülerin işbirliği ile inşa ediyor ve devletin okul yapmasına gerek kalmıyordu.- Hasanoğlan Köy Enstitüsü, diğer köy enstitülerini kuran köy enstitüsü öğrencileri tarafından inşa edilmişti. Köy enstitülerinden mezun olan öğretmenlere yetiştirildikleri bransa ve gönderilecekleri köye göre 150 parçaya varan alet ve edevat veriliyordu. Öğretmenler bu alet ve edevat ile köylülerin de yardımıyla köy okulunu inşa ediyor ve köylülere hem modern tarım tekniklerini hem de okuma yazmayı ve hatta müzik aletleri çalmayı öğretiyordu.

Hasan Ali Yücel Milli Eğitim Bakanlığı döneminde dünya klasiklerini Türkçe'ye tercüme ettirmişti. Köy enstitüleri öğrencileri her sene 25 tane klasik romanı okumakla yükümlüydü. Bu sayede zeki köy çocuklarından engin entellektüel birikimleri olan aydınlar oluşuyordu. Bu aydın köy öğretmenleri en az bir tane müzik aletini çalmasını da öğreniyordu. Asık Veysel köy enstitülerinde müzik derslerinde öğrencilere bağlama çalmasını gösteriyordu.

Sabahın erken saatlerinde uyanan öğrenciler kızılı ve erkekli zeybek ve halk oyunları oynayarak sabah sporlarını da yapmış oluyorlardı. Daha sonra kahvaltı ardından zorunlu okuma saati vardı. Kahvaltıyı kendilerinden önce kalkıp fırında ekmek pişiren öğrenci arkadaşları hazırlıyordu.

HASAN ALI YÜCEL,
uygulamalı TARIM DERSİNİ DENETLİYOR.

Bu bakımlardan köy enstitüleri yaparak öğrenim konusunda dünyada benzeri görülmemiş bir örnek oluşturmuş ve birçok akademik inceleme ve araştırmaya örnek olmuştur.

Aşağıdaki çizelgede Köy Enstitüleri'nde uygulanan derslerin 5 yıla dağılımı görülmektedir.

Ders	Hafta
Kültür Dersleri	114
Ziraat Dersleri ve Çalışmaları	58
Teknik Dersler ve Çalışmalar	58
Beş Yıllık Sürekli Tatiller	30

Beş yıllık eğitim süresince kültür derslerinin içeriğinin toplam saatleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Ders	Saat
Türkçe	736
Matematik	598
Fizik	276
Tarih	232
Yurttaşlık bilgisi	92

Sanat

Köylerde büyümüş öğrencilere klasik müzik enstrümanları ve geleneksel sazları çalması öğretiliyordu. Asık Veysel, enstitüleri gezip öğrencilere saz çalmasını gösteriyordu. Hasanoğlu Köy Enstitüsü bu konuda en zengin enstrüman envanterine sahipti. Daha sonra açılan Hasanoğlu Yüksek Köy Enstitüsü'ndeki derslere Ankara Konservatuarı öğretmenleri geliyordu. Köy kökenli öğrencilerden kurulu orkestralar müzik eserlerini seslendiriyordu.

SAVAŞTEPE Köy Enstitüsü
KEMAN GRUBU

Mandolin, taşınması ve öğreniminin kolaylığı nedeniyle yaygınlıkla kullanılan enstrümanlardan biriydi. Müzik grupları, 17 Nisan şenlikleri, sınıf geceleri veya okulu ziyaret eden bir yönetici için kısa hazırlık provaları yaptıktan sonra konserler vermektedir.

Hasanoğlu Köy Enstitüsü'nde gerçekleştirilen bir bitirme töreni programı, enstitülerde yapılan sanatsal faaliyetlerin kapsamı konusunda örnek olarak gösterilebilir. İstiklal marşı ile başlayan programda sırasıyla; konuşma korusu (sağlık kolu mezunları), marş ve türküler (Akın Marşı, Halay Başı Türküsü), oyunlar (Arpazlı,

Biço), mandolin konseri (Arılar, Semada Yıldızlar - öğretmen kolu mezunları), marş ve türküler (Vatan Marşı, Ördek isen Göle Gel Türküsü - yüksek kısım mezunları), oyunlar (Bengi, Dağılı), keman konseri (Mozart'tan rondolar; Allegro Vivo, Allegretto, Allegro A'la Turca - güzel sanatlar kolu), koro (Asker Dönüşü, Köy Okulu, İndim Dere Beklerim, Çoban - güzel sanatlar kolu), temsil (Anton Çehov'un Teklif adlı oyunu), konuşma ve diploma töreni, İleri Marşı (toplucu), zeybek ve oyunlar (dışarıda toplucu) yer almıştı. Programda ayrıca şiiirler okunmuş ve müzik dersliğinde piyano ve saz konserleri verilmiştir. Sergilenmiş olan, yönetmenliğini Cüneyt Gökcer'in yaptığı oyunun yanı sıra enstitüde son bir yıl içinde sergilenen diğer tiyatro oyunları Molière'in Zoraki Tabip ve Kibarlık Budalası adlı oyunları, Sofokles'in Kral Oedipus'u, Gogol'ün Müfettis'i ve Shakespeare'in Bir Yaz Gecesi Rüyası adlı oyunudur.

Enstitülerde hazırlanan programlar, toplumun sanat ve kültür hayatına katkıda bulunulması amacıyla çevre il ve köylere de götürülerek sergilenmiştir.

KEMAN ÇALAN ÖĞRENCİ

KEMAN ÇALAN KIZ ÖĞRENCİ

AKERDEON ÇALAN ÖĞRENCİ

MANDOLIN ÇALAN ÖĞRENCİ

1945 yılında Hasanoğlu Köy Enstitüsü'ndeki müzik enstrümanları listesi şöyleydi.

1945 yılında Hasanoğlu Köy Enstitüsü'ndeki müzik enstrümanları listesi şöyleydi.

Çalgı aleti	Sayısı
Mandolin	259
Plaklar (Klasik Müzik)	160
Keman	55
Bağlama	37
Akordeon	8
Radyo	3
Piyano	3
Davul	3
Amplifikatör	1
Pikap	1
Metronom	1

Köy Enstitülerinin kapatılması

2. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru 1945 yılında Sovyetler Birliği lideri Stalin'in Türkiye'den Kars, Artvin ve Ardahan'ı ve Boğazlarda askeri üs istemesi üzerine, Milli Şef de ABD'den askeri destek istemişti. Bu desteği vermeye hazır olduğunu belirten ABD, Truman Doktrini ile yardıma başlamıştı ama karşılığında Türkiye'de serbest seçimlere dayanan demokrasi düzeninin yerleştirilmesini ve Milli Şeflik, "5 yıllık kalkınma planları" ve "Köy Enstitüleri"leri gibi Sovyet sistemine benzer uygulamaların kaldırılmasını talep etti.

1946 yılında hükümetin yaklaşan seçimleri yitirme kaygısıyla CHP içinden muhalif milletvekillerinin başını çektiği örgütlü muhalefetin kampanyasıyla, müfredatında ve yapılanmasında kuruluş amaçlarından uzaklaşan değişiklikler yapıldı. İlerleyen yıllarda da, daha önceleri sıkı sıkıya bağlı olduğu "iş için iş içinde eğitim" ilkesinden uzaklaştırıldı. Önceleri yaratıcılığın ön plana çıktığı eğitim anlayışının yerine giderek geleneksel, ezberci eğitimin yerleştiği öğretmen okullarına dönüştürülerek 1954'te kapatıldılar.

Cumhuriyet Halk Partisi içinden Köylüyü topraklandırma Yasasına karşı çıkan bir kesim milletvekili Demokrat Partiyi kurdu. Bu parlamenterler içinde Atatürk Devrimlerine karşı olup tek parti diktatörlüğünde bu düşüncelerini açığa vuramayanlar olduğu, Atatürk devrimlerine muhalefet hisleri besleyen ancak bu karşıtılıklarını ortaya koymaya cesaret edemeyen siyasi ve toplumsal yapının bir karşı devrim atağı başlatarak Köy Enstitülerinin kapatılmasını

sağladığı iddia edilmiştir. Hasanoğlu Köy Enstitüsü eski müdürü Rauf İnan ve Hıfzı Veldet Velidedeoğlu Köy Enstitülerinin kapatılmasının Atatürk Devrimleri karşıtlarınca başlatılan bir *Karşı Devrim* hareketi olduğunu söylemişlerdi. 1945 yılında Köy Enstitüleri hakkında komünistlerin, dinsizlerin yetiştirildiği fuhuş yuvaları olduğu söylenerek saldırı kampanyaları başlatılmıştı. Parlamentoda bütçe görüşmelerinde milletvekili Emin Sazak'ın *Köylere giden enstitü mezunları kendilerini birer Atatürk zannediyorlar* demesi üzerine Hasan Ali Yücel, *Bu çocukların her birinin birer Atatürk olması temenni edilir* şeklinde cevap vermişti. Köy enstitüleri 1954 yılında kapatılmıştı.

Köy Enstitülerine yöneltilen ve kapatılmaları ile sonuçlanan belli başlı eleştiriler birkaç ana başlık altında toplanabilir. Enstitülerde öğrenciler tek tip üniforma giyiyordu ve enstitü müdürü bile buna uyup aynı üniformayı giyiyordu. Öğrenciler bizzat yönetime katılıyorlardı. Bu ve benzeri sebepler ile enstitülere komünistlik suçlamaları yapılıyor arada bir ihbar mektuplarını dikkate alan polisin baskınlarına uğruyordu. Kız öğrencilerin erkek öğrenciler ile karma eğitim görmesi sonu gelmez dedikodulara neden oluyordu. Köylüler okul ve enstitü inşaatlarına yardım ile devlet tarafından mükellef kılınmıştı. Bu zorlamalar köylülere angarya olarak geliyordu. Öğrencilerin boğaz tokluğuna öğrenim görecekları kendi okullarının inşasında çalıştırılmaları eleştirilmekteydi. Köylere atanan öğretmenler yörenin toprak ağalarıyla sorunlar yaşıyorlardı. Bu geçimsizlikler köy öğretmenlerinin toprak ağalarının seçtiği milletvekillerine şikayet

olarak ulaşıyordu. Bu durum toprak sahiplerinin durmaksızın Ankara'ya baskı yapmalarına neden oluyordu.

Halk arasında yayılan bir kısmı kasıtlı söylentiler de etkili olmuştu. İvriz Köy Enstitüsü'nden M. Ali Eren (1911-2001) *"Düşünceler ve Anılar II"* adlı eserinde şunları aktarmaktadır :

— bir gün sabaha doğru tan yeri ağarırken, okul bekçisinin "Mehmet Ali Bey, Mehmet Ali Bey" diye bağırdığını duydum. "Kalk, hemşerilerin geldi." dedi. O sırada okulda daimi elektrik yoktu. Bir motordan sağlanan elektrik gece yarısı kesiliyordu. Kapıyı açtım: Önde aksakallı bir erkek ve arkasında 7 kadın vardı. Hepsini birden ağlıyorlardı. "Hoş geldiniz hemşeriler" dedim. Onlar sızlanmalarını daha da hızlandırıp, hüngür hüngür ağlamaya başladılar. Neden sonra sakinleşen hemşeriler, dün akşam bir haber aldıklarını, enstitüde okuyan 20 Beyağlı'lı kızın okuldan kaçtıklarını, onunun İvriz Çayı'nda boğulduğu, onunun da kaybolduğu haberini aldıklarını söylediler. Onlara, "Çocuklarınız yatakhanelerinde mışıl mışıl uyuyorlar, hiçbir şeyleri yok." dediysem de, benim sözüme inanmadılar. Mecburen giyindim. Kurallara göre kız yatakhanelerine erkek öğretmenler giremez, yalnızca bayan öğretmenler girerdi. Bu nedenle onları yanıma alarak, bayan kimya öğretmeninin yanına gittim. Öğretmeni uyandırımdı. Bu velileri kız yatakhanelerinin önüne kadar götürmesini ve çocuklarını uyandırarak, bu velilere gösterdikten sonra, tekrar yatırmasını istedim.

Söylediklerim yapıldı. Veliler rahat bir nefes aldılar. Ama zamanla veliler, çocuklarını birer ikişer okuldan kaçırdılar...

DOĞUMLAR

MAHALLE/KÖYÜ	ÇOCUĞUN ADI SOYADI	BABA ADI	DOĞUM YERİ	DOĞ. TARİHİ
Başpınar Mah.	Yiğit GÜDER	C. Hakan	Kepez	12.12.2010
Altınayva Köyü	Yusuf YILMAZ	Selahattin	Şişli	17.12.2010
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Ayşe Gizem ÖREN	Murat	Malatya	27.12.2010
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Ecrin ALKAN	Mustafa	Ağın	01.01.2011
Akpınar Mah.	Arda TÜRKMEN	Sedat	Ağın	01.01.2011
Kuzgeçe Mah.	Emine SAKALLI	A.Tuncay	Kocasinan	01.01.2011
Beyelması Köyü	Asude ÖTER	Hasan	Elazığ	01.01.2011
Akpınar Mah.	Nisanur ÖZER	Ferudun	Malatya	02.01.2011
Balcılar Mah.	Çağatay KAHYAOĞLU	Ülkü	Çankaya	03.01.2011
Pul Köyü	Emir Kaan KARAKAŞ	Naci	Yenimahalle	05.01.2011
Beyelması Köyü	Mert Ali ARICAN	Vedat	Malatya	06.01.2011
Kuzgeçe Mah.	Nehir EREN	Gökhan	Palandöken	06.01.2011
Demirçank Köyü	Zehragül ÖZTÜRK	Emre	Malatya	07.01.2011
Aşağıyabanlı Köyü	Buğra Efe ÖKSÜZOĞLU	Tarık	Osmangazi	08.01.2011
Beyelması Köyü	Duru SEYHUN	Bora	Tepebaşı	09.01.2011
Beyelması Köyü	Kaan Efe ŞENER	Cemil Tamer	Manisa	10.01.2011
Saraycık Köyü	Onur ŞAHİN	Feti	Elazığ	14.01.2011
Akpınar Mah.	Umut Fazlı DURAN	Mustafa	İskenderun	25.01.2011
Altınayva Köyü	Emirhan ERDOĞAN	Harun	Malatya	28.01.2011
Saraycık Köyü	Zeynep YAZGIN	Hasan	Ümraniye	28.01.2011
Dibekli Köyü	Derin KESER	Tuncay	Bakırköy	01.02.2011
Altınayva Köyü	Elanur KAYA	Volkan	Pendik	02.02.2011
Kaşpınar Köyü	Dağhan ARSLAN	Temel	Konak	02.02.2011
Bademli Köyü	Eymen YALÇIN	Evren	Yenimahalle	03.02.2011
Saraycık Köyü	Efe KELEŞTEMUR	Mehmet Yiğit	Elbistan	09.02.2011
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Kuzey TOKMAK	Tamer	Seyhan	09.02.2011
Öğrendik Köyü	M. Yağmur KARADAYI	Hayri Onur	Çorlu	10.02.2011
Demirçank Köyü	M. Kerem ÖZDEMİR	Çetin	Malatya	12.02.2011
Uzungil Mah.	Bora BEYDEMİR	Nuri	Kadıköy	12.02.2011
Öğrendik Köyü	Öykü ÖZÇELİK	Hüseyin	Milas	13.02.2011
Akpınar Mah.	Gülen GÜLTEKİN	Erdem	Urla	14.02.2011
Balkayası Köyü	Murat Hilmi ERDEM	Bünyamin	Elazığ	14.02.2011
Uzungil Mah.	Mina ALKAN	Hüseyin	Konak	14.02.2011
Kuzgeçe Mah.	Ece KAPUSUZ	Çağdaş	Çankaya	15.02.2011
Yedibağ Köyü	Rüzgar Necati ULUŞAN	Barış	Konak	16.02.2011
Şenpınar Mah.	Çınar YILDIZ	Yusuf	Darıca	17.02.2011
Pul Köyü	Mehmet Taha YILMAZ	Mustafa	G. Osmanpaşa	17.02.2011
Modanlı Köyü	Aslıhan AKIN	Ömer	Ağın	19.02.2011
Başpınar Mah.	Nehir ÖZBERK	Zafer	Ataşehir	22.02.2011
Modanlı Köyü	Hatice YILMAZ	Naci	Konak	22.02.2011
Balcılar Mah.	Yağmur UĞUR	Mete	Elazığ	23.02.2011
Hacıyusuf Mah.	Zeynep Ece ÖNEY	Bora	Bakırköy	28.02.2011

Dünyaya yeni gelen yavrularımıza yaşam boyu sağlıklar dileriz.

EVLENENLER

MAHALLE/KÖYÜ	ADI SOYADI	EVLENENİN ADI SOYADI	EVLENME YERİ	EVL. TARİHİ
Altınayva Köyü	Eyüp AYSUNDU	Aslı YILMAZ	Şişli	31.10.2010
Balkayası Köyü	Halil ÇORUK	Safiye ATAŞ	Elazığ	04.01.2011
Balcılar Mah.	Yılmaz AYDEMİR	Türkan AZKUL	Malatya	05.01.2011
Öğrendik Köyü	Serkan SUCU	Nurcan ESTELİK	Sincan	10.01.2011
Kaşpınar Köyü	Oğuz DOYDU	Damla AKYILDIZ	Elazığ	27.01.2011
Modanlı Köyü	Gökhan AKKAYA	Büşra SATICI	Zeytinburnu	30.01.2011
Akpınar Mah.	Meyrem DEVİREN	Şahap IŞIK	Bayrampaşa	06.02.2011
Pul Köyü	Ahmet İmran SEYHUN	Zeynep KILIÇ	Üsküdar	06.02.2011
Altınayva Köyü	Seda KAYA	Mesut DAŞTAN	Fatih	06.02.2011
Kaşpınar Köyü	Büşranur FIRAT	Ömer DAĞDURAN	Mardin	10.02.2011
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Nazife TONA	A.Yusuf AKKAŞ	Ceyhan	11.02.2011
Uzungil Mah.	Elif KARNAK	M. Evren KAZAN	Balçova	12.02.2011
Pul Köyü	Karanfil YALÇIN	Cihat AYDEMİR	Mamak	22.02.2011
Balkayası Köyü	Medine ERGÜL	Özer SÖZEN	Zeytinburnu	22.02.2011
Bademli Köyü	Emrah KARATEPE	Melahat KOCAMAN	Sultangazi	28.02.2011

Çiftleri kutlar, yaşam boyu mutluluklar dileriz.

VEFAT EDENLER

MAHALLE/KÖYÜ	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	ÖLÜM YERİ	ÖLÜM TARİHİ
Modanlı Köyü	Osman Bedrettin AYDEMİR	13.07.1927	Ağın	03.01.2011
Yenipayam Köyü	Turan KÖKSAL	10.02.1933	Elazığ	09.01.2011
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Behram UÇKUNKAYA	01.07.1933	Nilüfer	17.01.2011
Dibekli Köyü	Ali SEZER	01.09.1937	Sultangazi	20.01.2011
Uzungil Mah.	Sündüs ÖZAN	07.08.1933	Muratpaşa	26.01.2011
Altınayva Köyü	Ayşe AYSUNDU	04.07.1921	Malatya	05.02.2011
Yedibağ Köyü	Zehra ÖZCAN	07.06.1926	Kadıköy	12.02.2011
Saraycık Köyü	Mustafa YAZGIN	06.11.1941	Kartal	14.02.2011
Saraycık Köyü	Mehmet Ali BİLİR	01.10.1933	Seyhan	17.02.2011
Müd. Hüs. Ef. Mah.	Hadice METİN	14.07.1923	Kadıköy	22.02.2011
Pul Köyü	Faik ÖZER	01.02.1949	Karabağlar	26.02.2011

Ölenlere Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

YOLU BİTEN KÖPRÜ BEKLEYEN AĞIL

